

SRETAN 1. MAJ,

MEDUNARODNI PRAZNIK RADA!

*Dana 1. maja 1886. godine u Chicagu
prosvjedovalo je oko 40.000 radnika ističući
zahtjeve simbolizirane u tri osmice:
8 sati rada,
8 sati kultnog obrazovanja,
8 sati odmora.*

PREBRZO UKIDANJE MJERA MOŽE DOVESTI DO UBOJITOGL OŽIVLJAVANJA BOLESTI

Vakcinu protiv COVID-19 razvija oko šezdeset kandidata širom svijeta i u WHO očekuju prve rezultate u nekoliko narednih sedmica, nakon čega bi se trbalo znati koja bi bila najprikladniji kandidat, kaže u intervjuu za RSE dr. Victor Olsavszky, šef ureda WHO u BiH.

On podsjeća da je stav SZO da prebrzo ukidanje ograničenja može dovesti do ubojitog oživljavanja bolesti.

– Mi kažemo da prebrzo ukidanje ograničenja može dovesti do ubojitog oživljavanja bolesti. Zato predlažemo da se to radi postepeno i da se uzme u obzir najmanje četiri do pet važnih faktora. Prvi bi bio da je prenos iskontrolisan. Drugi bi bio da ima dovoljno dostupnih javnih zdravstvenih usluga i usluga opšte medicine, kaže Olsavszky i dodaje:

– Zatim ako nema rizika za izbjivanje epidemije u posebnim uslovima poput ustanova za dugotrajno zbrinjavanje, te da su ti rizici minimizirani. I pod četiri, da se preventivne mjere trebaju implementirati na radnim mjestima, školama i drugim mjestima gdje ljudi obično idu. Znači, bitno je da se svi ti rizici moraju kontrolisati. I zadnje što je vrlo bitno je da su zajednice svjesne kada su uključene u ovu takozvanu tranziciju, ne zovemo je "kraj" nego tranzicija.

Na pitanje je li svijet trenutno u fazi kada se kupuje vrijeme da se osposobe zdravstveni sistemi, on odgovara: Neke zemlje da.

– I rekao bih da je među njima Bosna i Hercegovina, jer što se nadamo sa ovim poduzetim mjerama može se desiti ono što mi zovemo "poravnanje krivulje". Visoki brojevi COVID-19 slučajeva, posebno kritičnih se neće pojavljivati u kratkom periodu. To znači da neće stavljati veliki pritisak na bolnice i na cijeli zdravstveni sistem. To daje vladama malo vremena da se pripreme. Ali izvan pandemije, ovo daje svima nama odličnu lekciju da i veoma uspješni zdravstveni sistemi kao Francuska, Italija, USA itd nisu pripremljeni na ovakvu pandemiju. Zato za budućnost, vlade trebaju promisliti kako da se pripreme bolje što se tiče zdravstvenog sistema kao i cjelokupne zdravstvene radne snage, čak i za povećanjem radne snage u zdravstvu, smatra Olsavszky.

BH STUDENTI U ČEŠKOJ IZLIJEČENI OD KORONAVIRUSA

Ambasadorica Bosne i Hercegovine u Češkoj Martina Mlinarević napisala je na svom Twitter profilu da su bosanskohercegovački studenti koji su bili pozitivni na virus COVID-19, sada negativni.

– Moja najdraža banda, pet studenata zaraženih #COVID19 u Češkoj je dobila druge negativne rezultate, zvanično su izliječeni i vratili su se u svoje sobe, napisala je ambasadorica.

Ovim putem zahvalila se i "svim čudesnim ljudima koji su sve vrijeme pomagali da pomognemo petorci".

STUDENTI UNZE UČE PREKO ZOOM PLATFORME

Po preporukama Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona i Kriznog štaba, da bi sprječili širenje Covid-19, Univerzitet u Zenici je prekinuo klasičnu nastavu, ali je uveo online prezentacije, odnosno neku vrstu online nastave.

Polaganje

– Mislim da smo to učinili blagovremeno, tako da nastavni proces u ovom trenutku nije reduciran, a nastava se odvija u skladu sa nastavnim planom i programom. Nastavnici u radnom odnosu i saradnici su ispunili zadatke u toku marta i aprila, kaže za naš list Damir Kukić, rektor UNZE.

Istina, predstavnici Unije studenata UNZE su imali određene primjedbe oko nastavnog procesa koje rukovodstvo Univerziteta nastoji rješiti. Problemi su tamo gdje vježbe podrazumijevaju fizičko prisustvo studenata, posebno na Medicinskom fakultetu. Rektor Kukić se nuda da će se to rješiti, da su koristeći različite platforme Google Classroom i Zoom Meetings uspjeli da održe kontinuitet i kvalitet nastave.

– Ono što nam predstavlja veliku nepoznаницу je kako organizirati ispite ako ovakvo stanje potraje. Imamo određene solucije. Kroz praksu i dogovore, razmjene iskustava sa drugim javnim univerzitetima, sa drugim rektorima i kroz Rektorskiju konferenciju, kao i na našim kolegijima i odlukama Senata, nastojat ćemo profilisati te solucije, da imamo odgovore na pitanja kako realizirati ispite u junsко-julskom roku ako potraje pandemija i kako realizirati upise na fakultete, ističe Kukić. Svi osam fakulteta UNZE na vrijeme je krenulo sa online nastavom. Kukić objašnjava da su početkom marta uvidjeli da će potrajati pandemija Covid-19 i da se mora razmišljati o digitalizaciji nastavnog procesa.

Profesor Enis Omerović jedan je od prvih nastavnika na Pravnom fakultetu UNZE, koji je od prekida izvođenja nastave organizovao predavanja za studente putem videokonferencije na Skype platformi. Sada nastavu izvodi preko platforme Zoom, koja je po njegovu iskustvu mnogo postojanija aplikacija, čak i kod lošije internet-konekcije, koja nudi uvjete za mnogo kvalitetnija predavanja uz istovremeno povećavanje interakcije sa studentima.

Nova znanja

– Naravno da živu riječ u sali ništa ne može zamijeniti, naglašava Omerović, ali videokonferencija, uz kameru i mikrofon, PowerPoint prezentaciju i uz konstantno nuđenje studentima najrazličitijih mogućnosti da sebi, kroz opcione zadaće i zadatke, olakšaju savladavanje gradiva i polaganje predmeta, može, na određeni način, značiti adekvatno rješenje usvajanja novih znanja u ovim uvjetima.

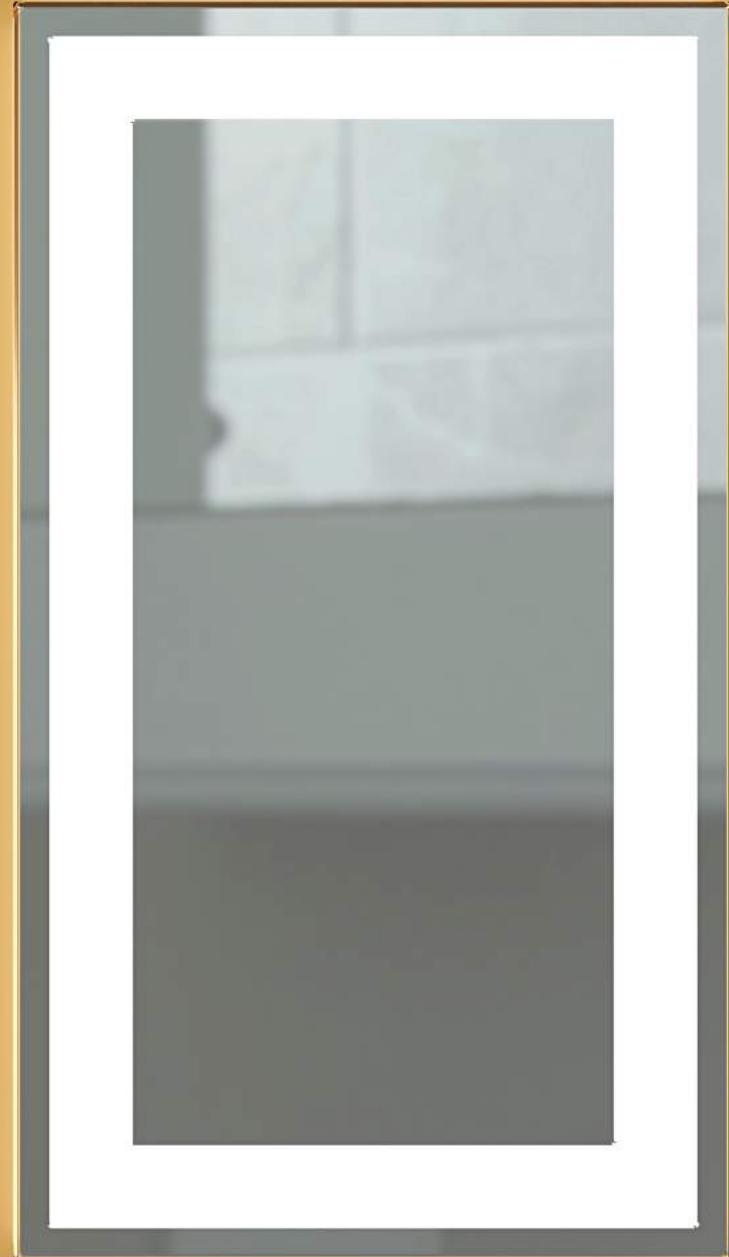
NAČELNIK HADŽIEMRIĆ UPUTIO RAMAZANSKU ČESTITKU

Dočekujemo mjesec Ramazana u vremenu punom neizvjesnosti i snažnog podsjećanja da smo kao jednike slabi i ranjivi. I upravo ovaj izazov, stavljen pred sve nas, pokazatelj je bezuslovne upućenosti na najsnažnije vrijednosti ljudskog života a to je potreba i obaveza da vjerujemo u dobrotu, u ljubav, u zajedništvo i praštanje. Samo raširenim rukama i otvorenim srcem možemo pomagati onima kojima je pomoć potrebna a istovremeno pomoći i sebi da budemo bolji ljudi i tako gradimo bolju i prosperitetniju zajednicu. U nadi i želji da razumijemo vrijednosti ovakvog promišljanja, u ime Općine Travnik i svoje osobno ime, muslimankama i muslimanima, posebno naše Općine, želim ugodne ramazanske dane i svako dobro! – stoji u ramazanskoj čestitci načelnika Općine Travnik, Admira Hadžiemrića.

OGLEDALA S LED RASVJETOM

made by Kristal

kristal®
Vaš svijet stakla

info@kristal.eu
www.kristal.eu

T +387 30 717 733
F +387 30 713 111
Poslovni centar 96
72250 Vitez BiH

ovi poslovi postali su najviše traženi zbođ pandemije korone

Potražnja za radnom snagom rapidno se mijenja – sigurno će se na globalnoj razini tražiti manje turističkog osoblja, dok raste potražnja za dostavljačima i medicinskim djelatnicima.

Korona virus doista je brzinski protutnjao svijetom, promijenio nam navike i slobodu kretanja, ali i posve promijenio tržište rada. Naime, dok većina poduzeća pa i određenih profesija trpi velike gubitke jer su onemoćeni u obavljanju svojih djelatnosti, neke druga zanimanja postaju dodatno tražena te se vrlo lako zapošljavaju, prenose 24sata.

Podaci LinkedIna otkrivaju dramatične promjene u potražnji za određenim ulogama i djelatnostima.

Možda nije iznenađujuće, najveći porast potražnje je za ulogama koje se smatraju ključnim, uključujući radna mjesta u zdravstvu i drugim organizacijama koje podržavaju funkciranje država.

Ovo je lista najtraženijih poslova trenutno u SAD-u, no odnose se i na globalne tendencije u zapadnom svijetu:

- * Radnici u trgovinama
- * Operatori sustava na računalima
- * Ovlašteni računovođe
- * Zdravstveni djelatnici
- * Građevinski radnici
- * Radnici u skladistu
- * Psiholozi
- * Vozači
- * Dostavljači

Osim toga, stručnjaci navode sve veće potrebe za okretanjem poljoprivredni te traženjem te radne snage, jer predviđaju kako bi virus, ako potraje epidemija, mogao uzrokovati fenomen 'samodostatnosti' država zbog smanjenja uvoza. Proizvodnja vlastite hrane tako bi mogla postati prioritet.

VAŽNE NAPOMENE: MJERE SU UBLAŽENE, ALI OPASNOST ZARAZE JE OSTALA

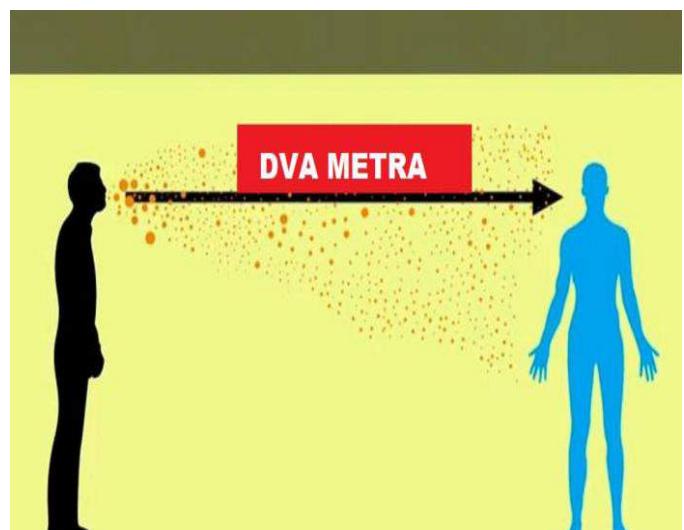
Obzirom na značajne promjene uzrokovane serijom Naredbi i Odluka o ublažavanju ranijih naredbi kriznih štabova, tokom cijele subote bilo je vidljivo na ulicama svih gradova i naselja značajan broj osoba svih uzrasta u parkovima, na ulicama, šetalištima.

Nažalost, značajan broj njih nije poštovao naredbe koje su i dalje na snazi, a odnose se na održavanje fizičke udaljenosti od dva metra, nekretanja u grupama, te obavezno korištenje maski.

Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica preporučuje i moli sve građane da se i dalje pridržavaju svih prethodnih uputa o ponašanju u vrijeme pandemije koronavirusa, a prvenstveno onih da često perete ruke sapunom i vodom ili brišite maramicama ili sredstvima na bazi alkohola.

Veoma je bitno da izbjegavate dodirivati oči, nos i usta, jer su to tri dokazana načina kako se virus unosi u organizam. Ukoliko kašljete ili kišete, radite to u unutrašnju stranu laka, ili maramicu, koju odmah savijete i bacite.

Naglašavamo da i odrasli i djeca moraju držati fizičku udaljenost oko dva metra od drugih osoba i – ne zaboravite, nosite masku, jer time štitite i vas i druge. Panika nije opcija, ali oprez jeste, poručuju iz INZ.

DIGITALNA BLIZINA U VRIJEME “SOCIJALNOG DISTANCIRANJA”

“Socijalna distanca” je imperativ korona krize. Onaj ko osobno mora ići na distancu često pronalazi digitalnu bliskost – na društvenim mrežama koje upravo doživljavaju promjenu imidža. S pravom?

Praznina, tišina, dosada. Gradski centri su kao izumrli, autoputevi djeluju kao suvišni. Pandemija korona virusom je skoro u potpunosti zaustavila javni život i saobraćaj. Putovanja u vrijeme Uskrsa, proslave rođendana i koncerti: otkazani. Restorani i kafići, barovi i diskoteke: zatvoreni, piše Deutsche Welle. Kada se vani ništa više ne dešava, onda se jednostavno vlastiti život mora organizirati unutra. I tu ima puno toga što se može organizirati i s drugima dijeliti preko društvenih mreža. Onda od dnevne sobe nastane televizijski studio, od sportskog centra centar za dobrotvorne akcije. U svakom slučaju na ovaj način se s ljudima iz cijelog svijeta može zabavljati iako se ne smije napustiti vlastita četiri zida.

Kreativno – i šta još?

Akcije tada dobijaju šaljive hashtagove kao #stayathomechallenge ili #toiletpaperchallenge. Pri tome se primjerice radi o tome da se pokaže spretnost u šutanju rolne toaletnog papira ili da se naprave mali umjetnički predmeti. I odjednom smo u redu sa nogometnim zvjezdama poput Francka Riberyja, Jerome Boatenge ili Lionel Messi-ja, koji su svi već u video snimcima na internetu pokazali svoje umijeće kada je riječ o šutanju rolne toaletnog papira.

Za #pillowchallenge ne mora se čak biti ni u sportskoj formi i za to nije potreban dragocjeni toaletni papir.

Jednostavno je potrebno uzeti jastuk i zavezati ga pojasmom. Zatim napraviti fotografiju i postaviti je na društvene mreže.

Malo više napora je potrebno kada je riječ o #gettymuseumchallenge, jer tu je riječ o umjetnosti. Čuveni Getty-muzej u Los Angelesu ja na Twitteru pozvao da se svjetski poznate slike prekomponiraju u svakodnevne situacije.

“Unijeti zraku sunca u život”

Pitanje je: Čemu sve to?

“To je mogućnost da se na kreativan način potakne ljudi da budu aktivni da urade nešto drugo”, kaže Tobias Dienlin, naučni suradnik na Katedri za psihologiju medija na sveučilištu Hohenheim i dodaje: “Ljudi si na taj način mogu unijeti u život zraku sunca.”

Oni na taj način mogu barem na trenutak napustiti svoju tmurnu, a često i stresnu svakodnevnicu kod kuće. Neki izazovi imaju i odgajateljsku ideju, samo je ona vrlo spretno upakovana. Tako su tu fotografije, ali prije svega video snimci koji trebaju podstaći na nošenje maske za lice ili ispravno pranje ruku. A ako je primjerice ispravno pranje ruku dio nekog smiješnog video snimka u kojem neko plešući pere ruke onda je to istodobno i zabavno i edukativno.

Društvene mreže bolje od ugleda koji ih prati?

Pored kreativnih i djelomice edukativnih izazova na društvenim mrežama postoji i veliki broj ponuda za pomoć primjerice ako je riječ o tome da se ode u kupovinu za starije ljudi.

Iako su se društvene mreže do sada često u udarnim vijestima nalazile zbog govora mržnje, čini se da sada postoje uglavnom pozitivne stvari za izvještavanje o njima. Jesu li se Facebook, Twitter and Co. promjenili “na dobro”?

Ne, kaže Jan-Hinrik Schmidt sa Leibniz-Instituta za istraživanje medija u Hamburgu. Društvene mreže su prema njegovom mišljenju ostale kakve jesu, samo se promijenilo izvještavanje o njima.

“Mi smo se upravo koncentrirali na neka mjesta – s pravom – gdje komunikacija ne funkcioniра”, kaže ekspert za digitalne interaktivne medije i političku komunikaciju. Puno se, kako on kaže, govorio o komentari ma mržnje ili o trolovima. A onda je došla korona kriza i sada vidimo: Veliki broj ljudi koristi društvene mreže “za prijateljsku i konstruktivnu razmjenu informacija sa svojim socijalnim okruženjem upravo da bi uradili nešto dobro”, kaže Schmidt. A na to je sada usmijeren fokus medija, ali i brojnih naučnika.

Pitanje fokusa

Isto važi i za fake-news, koje se često poput vatre šire društvenim mrežama. Lažne vijesti, koje kruže s manipulativnim namjerama, su jednostavno pomjerene izvan javne percepcije, kaže Schmidt. Isto kao što Fake News sada nisu odjednom nestale, a ni svi ti izazovi nisu odjednom tu, dodaje on.

Prema Schmidtovom mišljenju društvene mreže nisu per se ni dobre ni loše. Puno toga ovisi o tome šta pojedinac od toga napravi, kaže Schmidt.

Na društvenim mrežama se ogleda kompletno čovječanstvo, kaže pak Dienlin: "I u svojim pozitivnim i u negativnim stranama. A u ovom trenutku se može promatrati oboje".

CIK BIH URGIRA DA SE OSIGURAJU FINANSIJSKA SREDSTVA ZA ORGANIZACIJU I PROVEDBU LOKALNIH IZBORA 2020.

Centralna izborna komisija BiH obavještava javnost da u okviru svojih nadležnosti, uvažavajući aktuelnu epidemiološku situaciju u zemlji, sprovodi pripremne aktivnosti koje prethode raspisivanju i održavanju izbora. Finansijska sredstva za organizaciju i provedbu Lokalnih izbora 2020. godine još uvijek nisu osigurana čime je CIK BiH trenutno onemogućena u provođenju onih pripremnih aktivnosti, čija je realizacija uslovljena obezbjeđenjem finansijskih sredstava.

Kako bi blagovremeno izvršili nužne pripremne aktivnosti koje između ostalog podrazumjevaju i pokretanje postupaka javnih nabavki, CIK BiH se pismenim putem 03. i 26. marta ove godine, obratila članovima Kolegija oba doma Parlamentarne skupštine BiH, kabinetu predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH i ministru finansija i trezora BiH, ukazujući između ostalog i na potrebu hitnog djelovanja u cilju osiguranja finansijskih sredstava potrebnih za organizaciju Lokalnih izbora 2020. godine.

Obzirom je na navedene dopise izostao odgovor, CIK BiH je dana 14.04.2020. godine, ponovo uputila dopis, ovaj put samo Ministarstvu finansija i trezora BiH, tražeći informaciju da li su osigurana finansijska sredstva za organizaciju i provedbu Lokalnih izbora 2020. godine. U svom odgovoru od 16.04.2020. godine, Ministarstvo finansija i trezora BiH je informisalo CIK BiH da je Budžet institucija BiH i medjunarodnih obaveza BiH za 2020. godinu u proceduri usvajanja, te da je trenutno na snazi Odluka o privremenom finansiranju.

Cijeneći nužnim potrebu obezbjeđenja sredstava za provođenje izbora i u tom smislu otklanjanje svake evenutalne nejasnoće po pitanju da li su navedena sredstva osigurana, CIK BiH je ponovo, dana 22.04.2020. godine, uputila dopis Ministarstvu finansija i trezora BiH, urgirajući dostavu informacije, da li su finansijska sredstva za provedbu Lokalnih izbora 2020. godine, osigurana, te ukoliko jesu kojim aktom i u kojem iznosu.

U očekivanju tražene informacije, podsjećamo da su za Lokalne izbore 2016. godine sredstva osigurana 30.12.2015. godine kada je usvojen Budžet institucija BiH za 2016. godinu, dok su za sprovođenje Općih izbora 2018. godine potrebna sredstva obezbijeđena dana 25.01.2018. godinu kada je usvojen Budžet institucija BiH.

Ne prejudicirajući dalji razvoj epidemiološke situacije, naglašavamo da izvršavanje zakonskih ovlaštenja CIK BiH utvrđenih važećim Izbornim zakonom BiH, ne smije biti dovedeno u pitanje.

ZENIČANKA NAKON 12 DANA NAPUSTILA KARANTIN: “NE ZNAM JESAM LI NEGATIVNA”

Dvanaesti dan u karanteni, među ukupno 86 Zeničana, Hotel Zenica napustila je i Dženita Šabanović. Nakon četiri mjeseca razdvojenosti od svoje porodice, svih peripetija, štrajka glađu, zbunjujućih informacija, iščekivanja rezultata testiranja koji još nikada nisu došli, iznenadno ukidanje karantena je doživjela kao dodatni šok.

„U hotelu su nam jučer rekli da neće niko od prisutnih biti pušten kući, da bi se nakon sat vremena proširila vijest da se karantin zatvara. Onda su nam rekli da u pet budemo spremni i da će nam rješenja pri izlasku biti spremna. Naravno, ni to se nije dogodilo. Došla sam kući, nemam rješenje, nemam test da li sam pozitivna ili negativna. Bilo nas je još, muškima su svi testovi bili negativni, a mi žene nikad nismo saznale da li je naš test negativan“, kaže Dženita.

Porodica Šabanović vjerovatno će napustiti Bosnu i Hercegovinu, a Dženita najavljuje i tužbu protiv države zbog nehumanog tretmana i uskraćivanja ljudskih prava.

„Dolje su nas držali danima, nisu nam rekli ni zašto, sve se desilo iznenada. Otkad sam došla svojoj kući, vjerujte, ne mogu da spavam. Psihički, sve je to veliko opterećenje“, kaže nam Dženita.

Iz deset hotela i motela na području Zeničko-dobojskog kantona, u obaveznu kućnu izolaciju jučer je trebalo da je upućeno ukupno 210 građana. S druge strane, još nisu poznati rezultati testiranja, kojem su u međuvremenu podvrgnuti građani smješteni po karantenama na području Zeničko-dobojskog kantona.

JUPIĆ: ODLUKE O UKIDANJU POLICIJSKOG SATA I KARANTINA DONESENE IZNENADA

Ministar zdravstva Zeničko-dobojskog kantona, dr Adnan Jupić, mišljenja je da je odluka o ukidanju policijskog sata došla iznenada, jednako kao i odluka o ukidanju karantinskog smještaja za građane koji su se u vrijeme pandemije vratili u Bosnu i Hercegovinu.

No, ako se budemo savjesno pridržavali ostalih mjera, distance i zaštite i ne budemo zloupotrebljavali liberalizaciju restrikcija, ukidanje zabrane kretanja ne bi trebalo dovesti do novih problema, kaže Jupić. Kada su karantini u pitanju, ustvrdio je da su u tom pogledu na ovom području ispoštovane sve procedure, naložene s nivoa Federalnog kriznog štaba.

„Isto onako naglo kako je odluka o uspostavljanju karantena donesena, tako je u petak popodne donesena odluka o ukidanju karantena, ali je podrazumijevala odgovarajuće korake, nije to otvoriti vrata i odmah pustiti ljude napolje. Odmah jučer pokrenute su odgovarajuće aktivnosti, prva grupa ljudi je već vani, a naše epidemiološke ekipe su na terenu i završava se proces ubrzanog otpuštanja ljudi iz karantena“, izjavio je dr. Adnan Jupić.

DR. DRLJEVIĆ: PUŠTANJE JAVNOG SAOBRAĆAJA POSLJEDNJE ŠTO TREBA UČINITI

Vrlo brzo će doći vrijeme popuštanja restriktivnih mjera u Bosni i Hercegovini uvedenih zbog koronavirusa, međutim, mi moramo da uradimo neke statističke analize, jer ne možemo odluke donositi tek tako, poručio je u intervjuu za Anadolu Agency (AA) prim. dr. Ednan Drljević, načelnik Odjela za infektivne bolesti Kantonalne bolnice Zenica i član Upravnog odbora Asocijacije infektologa u BiH.

“Po tim statističkim analizama treba da vidimo koliki je taj naš procenat moguće zaraženosti u BiH. Ako je to ispod jedan posto, odnosno ako je to 0,8 posto kao u Hrvatskoj ili Njemačkoj, onda bi mogli donijeti odluke o popuštanju pojedinih mjeru. Međutim, ja preporučujem i Federalnom ministarstvu zdravstva, odnosno Kriznom štabu, i epidemioložima u Bosni i Hercegovini, da ako ne mogu te analize oni da urade, neka im neko to uradi iz inostranstva. I na osnovu toga da se smanjuju mjere”, istakao je dr. Drljević.

Isto tako, kaže dr. Drljević, savjetovao bi da se te mjere rade po kantonima u Federaciji BiH. Jer, navodi, nije ista situacija u svim kantonima.

Vrlo brzo će doći vrijeme popuštanja restriktivnih mjera u Bosni i Hercegovini uvedenih zbog koronavirusa, međutim, mi moramo da uradimo neke statističke analize, jer ne možemo odluke donositi tek tako, poručio je u intervjuu za Anadolu Agency (AA) prim. dr. Ednan Drljević, načelnik Odjela za infektivne bolesti Kantonalne bolnice Zenica i član Upravnog odbora Asocijacije infektologa u BiH.

“Po tim statističkim analizama treba da vidimo koliki je taj naš procenat moguće zaraženosti u BiH. Ako je to ispod jedan posto, odnosno ako je to 0,8 posto

“Poznato je kakva je situacija u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje ima puno više zaraženih, a kakva je u Tuzlanskom ili Zeničko-dobojskom kantonu gdje je taj broj manji. Tako da mislim da bi i po kantonima trebalo da se odredi način djelovanja i da se neke mjere ostave ili ukinu na nivou kantona. Normalno da kanton mora zahtijevati od Federalnog ministarstva zdravstva, odnosno Kriznog štaba, da se po toj epidemiološkoj situaciji uvedu ili ostave te mjere, s tim što sve to mora biti evidentirano, odnosno zasnovano na dokazima i mora biti naučno potkovano”, stava je dr. Drljević.

Starijim osobama dozvoliti izlaska uz maksimalnu zaštitu

Dr. Drljević cjeni kako je potrebno da dođe do smanjenja restriktivnih mjera koje se odnose na kretanje osoba starijih od 65 godina.

“Mislim da to treba. Ali, to mora biti stvarno strogo kontrolisano. Jer, treba znati mentalitet našeg naroda. Ako se to njima baš previše dozvoli na slobodnu procjenu, normalno da oni to neće ispunjavati u smislu zadržavanja određenih zaštitnih mjeru. S druge strane, zaista je već prošlo mjesec dana od uvođenje mjera i prepostavljam da im je više stvarno puno te izolacije i da neke svoje potrebe ne mogu obavljati, da su naprosto uskraćeni u tome. Međutim, trebalo bi uvesti oštريje sankcije. Ono što im se ostavi slobode da se ne ide izvan toga. Znači da se uvedu i sankcije za onoga ko ne poštaje te mjere”, stava je dr. Drljević

Jedna od osnovnih sankcija, kaže dr. Drljević, bi bila da se ne dozvoljava da se ide u grupe od više od dvije osobe.

“To bi bila bila osnovna i najvažnija sankcija. Ukoliko se to omogući i ukoliko se to bude pravilno sankcioniralo, mislim da bi popuštanje mjera vezano za kretanje starijih osoba imalo smisla”, cjeni dr. Drljević.

Cjeni da se može razmišljati i o otvaranju određenih prodavnica potrebnih za funkcionisanje normalnog života, kao što su radnje s odjećom i obućom, odnosno frizerski saloni, ali pod određenim strogim mjerama djelovanja.

“Mislim da treba razmišljati i u tom pravcu. Ali, sve da bude zasnovano na dokazima. Svi bi privredni subjekti trebalo da se striktno pridržavaju mjera. Naime, Federalni krizni štab bi mjere koje bi se uvele, koje su važne za privrednu trebalo, da pošalje na analizu Federalnom ministartvu zdravstva. Tako da bi ono moglo da vidi šta se od tih mjer uklapa u trenutnu epidemiološku situaciju. Samo takva saradnja bi bila moguća i bila bi i opravdana. Međutim, uvođenje ili raspuštanje nekih mjer tek tako, zato što to neko tako smatra, mislim da bi bilo kontraproduktivno i da bi moglo da upropasti sve ovo dobro što smo do sada napravili”, smatra dr. Drljević.

Saobraćaj glavni problem prenosa virusa

No, kada je u pitanju ponovna uspostava javnog saobraćaja, kaže dr. Drljević, to je jedna od najkasnijih mjer koja bi trebala bili donesena.

“Sve drugo se može kontrolisati, pogotovo ti manji objekti, kao što je u inostranstvu propisano do 800 metara kvadratnih. O tome bi se svemu moglo razgovarati vrlo brzo. Međutim, saobraćaj je jedan od glavnih problema. Jedan od glavnih načina prenošenja je bilo, do sada, putem aviona i autobusa. Tu su se ljudi dugo nalazili u bliskom kontaktu. I mislim da bi to trebala biti jedna od posljednjih mjer koje bi trebalo ukinuti”, kaže dr. Drljević.

I kada dođe do popuštanja mjer, odnosno djelomičnog vraćanja života u normalnu, dr. Drljević cjeni kako će se nošenje zaštitne opreme trebati zadržati.

“To je sigurno. Ne što se tiče toliko rukavica, nego prije svega pranja i dezinfekcije ruku. To je osnovna i zaštitna mjeru u zdravstvu, inače. I sve intrahospitalne infekcije, odnosno one infekcije koje se prenose u bolnici – gdje je zdravstveno osoblje može prenijeti sa bolesnika na bolesnika – uglavnom preko 90 posto se prenose rukama. To pranje, dezinfekcija ruku bi bila jedna od osnovnih mjer koja bi se morala pojačati. Mi smo to uvijek radili, ali zaista moramo pojačati do maksimuma. Nošenje maski mislim da bi se trebalo zadržati jako dugo, sve dok ne prođe prava opasnost od ove bolesti, odnosno dok ne bude prave vakcine. Iako i ja predviđam da će vrlo brzo u budućnosti doći do značajnog smanjenja oboljelih. Ako se budemo držali da ovaj rast bolesti bude ispod jedan posto, onda zaista možemo jako dugo što se tiče zdravstva izdržati u tom ritmu i mislim da to neće biti neki problem. Ali, što se tiče pranja ruku i nošenja maski, mislim da to treba jako dugo zadržati”, navodi dr. Drljević.

Za planiranje godišnjih odmora, smatra naš sagovornik, još je rano.

“Vidim da se neke turističke zemlje pripremaju, uređuju posebne liftove, da obezbeđuju posebno da hrana bude pakovana... Ali, mislim da je ove godine rano o tome govoriti”, cjeni dr. Drljević.

Dr. Drljević je govorio i o tome da li nas očekuje novi val epidemije koronavirusa te da li ćemo sa virusom morati naučiti živjeti u budućnosti.

“Reaktivacija i ako do nje dođe ne bi to trebala biti neki problem za ljudi koji su osviješteni i koji su svjesni toga da se moramo od sada boriti kao što se borimo sa gripom svake sezone, kada imamo sezonsku gripu. Zapravo, kako se borimo sa gripom tako ćemo se morati boriti sa koronavirusom. Ali, mislim da to ne bi trebao biti problem i da bi sada trebali biti osviješteni, a mislim da već jesmo donekle. Ali, neko naglo popuštanje, neka nagla euforija zaista bi bila kontraproduktivna”, kaže dr. Drljević.

Dezinfepciona sredstva smanjuju broj, a ne uništavaju klice

Strahovi da bi nas na jesen mogao pogoditi novi val koronavirusa, koji bi mogao biti još gori, kaže doktor, nisu opravdani.

“Nisu, ako se budemo pridržavali tih najosnovnijih higijensko-epidemioloških mjeru, a to je pranje ruku, nošenje maski te održavanje socijalne distance. Uz te najosnovnije mjeru, mislim da taj strah ipak nije opravdan”, kaže dr. Drljević.

Gоворио је и о продажи бројних препарата и средстава путем друштвених мрежа и интернет страница који су, наводно, ефикасни у борби против коронавируса.

"Svi proizvodi imaju svoju vrijednost. Međutim, oni su potpuno beznačajni sa našeg aspekta. Prvo, moramo shvatiti da ovdje ne možemo uništiti klice nikada. Nije niko nikada uništo te klice sa tijela, odnosno ruku, pa ni ta dezinfekcionala sredstva. Dezinfekcionala sredstva nisu uništavanje klica, nego smanjivanje broja, i to je jedna od najvažnijih metoda. Jer, od broja klica zavisi da li će bolest uopće nastati ili neće. Tako da pranje ruku ostaje prod brojem 1. Znači, dezinficirati prljave ruke je Sizifov posao. Ruke u svakom slučaju treba oprati. Ako još možemo i dezinficirati, onda je to isto poželjno. Međutim, sama dezinfekcija, bez pranja ruku, dolazi samo u slučaju nužde, kada smo negdje u gradu i kada nismo u mogućnosti oprati ruke. Kada smo u mogućnosti, nema dezinfekcije bez prethodnog pranja ruku", navodi dr. Drljević.

Za ramazan izbjegavati skupove i u porodici i na molitvama

Dr. Drljević naglašava da bi i jačanje imunološkog sistema trebao da bude stil života. To znači održavanje fizičke aktivnosti, korekcija ishrane, odnosno usmjeravanje pažnje na ishranu.

"Jer, primjetili smo i da kod ove bolesti gripe debljina je jedan od osnovnih faktora koji dovodi do komorbiditeata, pa čak može dovesti i do smrtnog ishoda. Pamtim dobro u vrijeme gripe H1N1 (nova gripa) da je većina tih mladih ljudi koji su umrli bila pretila, imali su 120 ili 130 kilograma. Kada se borimo protiv te debljine, kada pazimo na ishranu, kada se pridržavamo fizičke aktivnosti, to je najbolji put održavanja imuniteta i onda je to svakako najbolji put za sprečavanje komplikacija i infekcija, pa i COVID-19 infekcije", stava je dr. Drljević.

U razgovoru za AA, dao je i savjete vjernicima koji će postiti tokom ramazan, kako i na koji način zaštititi sebe, ali i druge.

"Treba obratiti pažnju na to da se izbjegavaju skupovi, bilo veći porodični ili oni na mjestima gdje se održavaju molitve. S druge strane, nošenje maski kod posjeta starijim, pogotovo za vrijeme ramazana, mislim da je obavezno. Odnosno, nenošenje maski bilo bi kontraproduktivno. Što se tiče samog posta i ramazana, mislim da to u svakom pogledu i psihički i tjelesno podiže imunitet. Mislim da je to dobra stvar i da može samo koristiti u ovom periodu", poručio je dr. Drljević.

BOSNA I HERCEGOVINA ĆE OD EVROPSKE UNIJE DOBITI 250 MILIONA EURA POMOĆI

Evropski povjerenik za politiku susjedstva i proširenje Oliver Varhelyi najavio je paket makro-finansijske pomoći koji će pomoći zemljama partnerima da pokriju svoje neposredne, hitne finansijske potrebe. Prema podacima koje je predstavio na svom Twitter nalogu, Bosni i Hercegovini planirano je 250 miliona eura, što bi predstavljalo značajnu pomoć.

Ova pomoć, navodi Varhelyu, ojačat će napore za zaštitu ljudi i ublažavanje negativnih socio-ekonomskih posljedica.

"EU pomaže partnerima u južnom susjedstvu kako bi riješili najnužnije potrebe, pružanjem pomoći zdravstvenim sistemima i ublažavanjem društveno-ekonomskih posljedica krize", napisao je Varhelyi. Pomoć će dobiti ukupno deset zemalja, od toga je za Albaniju planirano 180 miliona, za Sjevernu Makedoniju 160 miliona, Kosovo 100, te za Crnu Goru 60 miliona eura. Osim toga, 1,2 milijarde namijenjeno je Ukrajini, 100 miliona eura Moldaviji, 150 miliona Gruziji, 200 Jordanu i 600 miliona eura Tunisu.

OBJAVLJEN JAVNI POZIV ZA UVID U GLAVNI PROJEKAT VIJADUKTA PEHARE

Na osnovu člana 56. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH (»Službene novine Federacije BiH«, br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10), Federalno ministarstvo prostornog uređenja objavilo je javni poziv za uvid u **GLAVNI PROJEKAT** vijadukta Pehare na poddionici II Klopče – Donja Gračanica.

Na Javni poziv mogu se javiti samo stranke u postupku donošenja izmjene rješenja o odobrenju za građenje poddionice Drivuša – Donja Gračanica u sklopu autopiste na koridoru Vc, i to za fazu 2: Klopče – Donja Gračanica, od km 2+680,00 (nastavak na fazu 1: Drivuša – Klopče) do km 9+000,00, sa pratećim objektima, područje Grada Zenica, a u skladu sa članom 56. stav 3. i 4. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH.

Na javni poziv stranke u postupku se mogu izjasniti počevši od osmog dana od dana objavljivanja, a najkasnije 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva. Ukoliko se stranka u postupku iz opravdanih razloga ne odazove na javni poziv za uvid u projekat može se o tome pisano izjasniti u roku od osam dana od dana objavljivanja poziva. Stranke u postupku mogu uvid u Glavni projekt izvršiti u prostorijama Federalnog ministarstva prostornog uređenja, ul. Hamdije Čemerlića br. 2 u Sarajevu, od 10 do 12 sati, u roku 15 dana.

ZA DESET DANA BEZ POSLA U FBIH OSTALO BLIZU 3000 OSOBA

Ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH na dan 21.04.2020. godine po prebivalištu osiguranika iznosi 510.730 dok po sjedištu poslodavca ukupan broj zaposlenih iznosi 511.033.

U odnosu na posljednji izvještaj objavljen 14. aprila, broj zaposlenih po prebivalištu osiguranika je manji za 2.810, dok je po sjedištu poslodavca 2.804.

U tabelarnom pregledu koji slijedi daje se pregled stanja broja zaposlenih radnika po kantonima i općinama na dan 21.04. 2020. godine, na linku http://pufbih.ba/v1/public/upload/files/zaposleni_za_WEB_na_dan_21_04_2020.pdf

Objavljeni podaci o zaposlenim osobama su kreirani na osnovu obrazaca koji su procesuirani do posljednjeg statusa i proslijedeni nadležnim vanbudžetskim fondovima. Razlika u broju zaposlenih prema prebivalištu i mjestu rada, zasnovana je na proceduri generisanja i vrsti podataka.

Naime, broj zaposlenih se bazira na prebivalištu zaposlenika (JMBG) bez obzira gdje je osoba zaposlena (u općini prebivališta ili drugoj općini ili u istom kantonu ili drugom kantonu), a broj zaposlenih prema mjestu rada, odnosno prema mjestu poslodavca (JIB-a), generisan je prema broju zaposlenih kod obveznika uplate doprinosa, bez obzira da li se radi o punom ili nepunom radnom vremenu, ili gdje uposlenik ima prebivalište (može biti iz općine gdje je zaposlen, ali može biti iz druge općine ili drugog kantona), tako da je razlika u broju za onu vrijednost koja odgovara broju osoba koje imaju dva ili više radnih mjesta sa nepunim radnim vremenom.

U ovo vrijeme pandemije, Alba Zenica, ne samo da nije smanjila svoje aktivnosti, nego je, naprotiv, značajno i uz dodatne napore, povećala obim poslova, kako bi odgovorila na sve izazove.

Pored svih redovnih zadataka koje Alba Zenica obavlja, kao što je održavanje zelenih površina u gradu i održavanje sportskih terena u Zenici i Sarajevu, dodatno su intezivirani poslovi na odvoženju otpada i pranju gradskih ulica, kako bi se higijenski uslovi u gradu uspjeli održati na zadovoljavajućem nivou.

Uz sve navedeno, a na zahtjev Štaba civilne zaštite uključili smo se i u dezinfekciju gradskih ulica, prvenstveno pješačkih zona. Tako se već treću sedmicu, u noćnim satima, vrši dezinfekcija glavnih gradskih pješačkih zona, kao što su: ulica Maršala Tita, Trg Alije Izetbegovića, Školska ulica, Masarykova, Aleja Šehida, Bulevar, GGM, Crkvice, Željeznička ulica, Autobuska stanica, šetnice u naselju Radakovo, platoi ispred tržnih centara, banaka, MUP-a, Gradske uprave, te prostori ispred Doma zdravlja, Hitne pomoći, ulaza u KBZ i Narodnih kuhinja u Blatuši i Radakovu.

Kao i u više od, proteklih, 20 godina, tako i u ovim otežanim uslovima, Alba Zenica je uvijek spremna da bude tu za sve građane Zenice i Bosne i Hercegovine.

“KORONA” ZAKON I REBALANS FEDERALNOG BUDŽETA NE PREDVIĐAJU SREDSTVA ZA UVEZIVANJE STAŽA

Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH odobrio je na vanrednoj online sjednici Prijedlog zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, a prethodno i Prijedlog rebalansa ovogodišnjeg budžeta, u iznosu od 5,5 milijardi KM, sve s ciljem ublažavanja posljedica pandemije korona virusa na privredu.

Poticaji na koje od toga mogu računati poslodavci, trebalo bi da podrazumijevaju i zaštitu radničkog standarda. Takozvanim antikorona-zakonom biće aktiviran potencijal oko miliardu maraka za podršku privredi. Glavna karakteristika rebalansa Budžeta Federacije, usvojenog jučer je 500 miliona maraka u fondu za stabilizaciju privrede, u koji nisu preusmjerena i sredstva planirana za uvezivanje staža radnicima državnih i privatnih firmi, koji su ostvarili uslove za penziju.

„Između ostalog, prema informacijama koje su do nas došle, brisane su stavke za uvezivanje staža i to šest miliona maraka za državne firme i četiri miliona za privatne. To je u principu rezultat dugogodišnje sindikalne borbe da ta pozicija nađe svoje mjesto u budžetu, da ne moramo svake godine protestima, štrajkovima glađu i na druge nepopularne načine, rješavati taj problem. To je funkcionalo prethodne dvije – tri godine na zadovoljavajući način”, podsjeća Mujkanović.

„U pitanju su radnici firmi u stečaju, koji su u izuzetno teškoj materijalnoj situaciji, oni koji više ne mogu ostvariti bilo kakvu naknadu po osnovu rada, a ako im se ne uveže staž, neće moći ni pravo na penziju”, ukazuje Mujkanović, koji se se nada da će do kraja godine ova situacija ipak biti ispravljena.

„Imamo komunikaciju i saradnju sa nekolicinom zastupnika u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije koji imaju senzibiliteta za radničke probleme i radničke sudsbine i sigurno ćemo insistirati da se ta stavka u istom ili u određenom, korigovanom obliku vrati”, doda je.

Mujkanović podsjeća da je intervencija iz federalnog budžeta za zbrinjаваје radnika firmi u stečaju bilo tek prelazno rješenje, kojim se do donošenja odgovarajućeg zakona, u protekle dvije-tri godine rješavao problem neuvezanog staža, s kojim se trenutno nosi nekoliko desetina hiljada građana Federacije Bosne i Hercegovine.

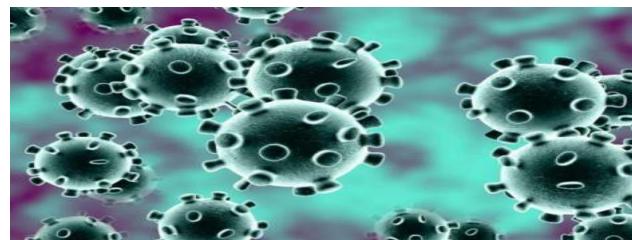
U Zeničko-dobojskom kantonu, kada je metalski sektor u pitanju, to su radnici Željezare Zenica, Metalnog, Rudstroja, TRD-a Vareš, ali i drugih firmi, koje su uglavnom završile u stečaju.

“NEMA DOKAZA DA JE OSOBA KOJA SE OPORAVILA OD COVID-19 ZAŠTIĆENA”

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) izvijestila je da nema dokaza da su ljudi, koji se oporave od nove vrste koronavirusa (COVID-19) i koji imaju antitijela zaštićeni od nove infekcije COVID-19.

U pisanoj izjavi WHO-a zatraženo je poštivanje uputstava koje je objavila organizacija u borbi protiv koronavirusa. WHO je upozorio na odluke nekih zemalja koje daju “imunološki pasoš” ili “potvrdu bez rizika” ljudima koji se oporavljaju od bolesti COVID-19. Istaknuto je da takva primjena može povećati rizik od širenja epidemije.

Naglašeno je da “ne postoje dokazi da su ljudi koji se oporavljaju od COVID-19 i koji imaju antitijela zaštićeni od druge infekcije COVID-19”. Upozorenja WHO-a odnose se na Čile koji je najavio da će onima koji se oporavljaju od COVID-19 dobiti “imunološki pasoš” i na taj način omogućiti im da se vrate na svoja radna mjesta.

SVJETSKA BANKA ODOBILA 66 MILIONA KM ZA BIH

Svjetska banka je danas odobrila finansiranje od 36,2 miliona US dolara (66 miliona KM) za Bosnu i Hercegovinu (BiH), kao pomoć zemlji za prevenciju, otkrivanje i odgovor na pandemiju COVID-19 (virus korona). Ovo finansiranje obuhvata niz intervencija u jačanju javnih zdravstvenih usluga te zaštiti života i sveukupne egzistencije.

“Svjetska banka je uz narod BiH tokom ove nezapamćene krize. lako je pandemija još uvijek u jeku, uspjeli smo pripremiti ovaj početni paket, kao pomoć zemlji za prevenciju, otkrivanje i odgovor na pandemiju i pružanje socijalne pomoći najugroženijim grupama“, rekao je Emanuel Salinas, šef ureda Svjetske banke za BiH i Crnu Goru.

Uz Hitni projekt za COVID-19 za BiH, nadležni organi u zemlji će moći povećati izolacijske kapacitete u bolnicama, dobiti nove krevete za intenzivnu njegu s respiratorima, uspostaviti nove namjenske laboratorije za testiranje i nabaviti ostalu medicinsku opremu i materijal. Nadalje, oko 48.000 ljudi koji su najviše pogodjeni krizom uzrokovanom pandemijom će dobiti socijalnu pomoć u vidu novčane naknade.

Pored toga, Ured Svjetske banke u BiH radi na prilagođavaju postojećih operacija i finansiranja, naročito u zdravstvenom sektoru, kako bi pomogao vlastima da pruže odgovor na probleme uzrokovane pandemijom. To uključuje i pružanje savjeta o izglednim ekonomskim uticajima tekuće krize.- Grupacija Svjetske banke, kao jedan od najvećih izvora finansiranja i znanja za zemlje u razvoju, poduzima sveobuhvatne, brze mjere na pružanje pomoći zemljama u razvoju za jačanje javnih zdravstvenih intervencija i pomoći privatnom sektoru da nastavi s poslovanjem te očuva radna mjesta. U narednih petnaest mjeseci ćemo uložiti do 160 milijardi US dolara u financiranje podrške zemljama na zaštiti siromašnih i ugroženih, podrške za poslovne subjekte i jačanje ekonomskog oporavka, uključujući i 50 milijardi US dolara novih sredstava IDA-e za grantove ili kredite pod izuzetno povoljnim uslovima.

MORATORIJ NA KREDITE: KOLIKO JE ZAHTJEVA PODNESENKO, A KOLIKO ODOBRENO

U prvih deset dana aprila za aktivaciju moratorija kreditnih obaveza u Federaciji BiH se ukupno prijavio 23.751 korisnik kredita.

“Iznos kredita za koje je predat zahtjev za moratorij iznosi otprilike dvije milijarde KM i on učestvuje oko 13,5 posto u ukupnim kreditima sa 31.12.2019. godine”, navode za Klix.ba iz Agencije za bankarstvo FBiH.

Od ukupnog broja podnesenih zahtjeva odobrena su 18.903, od toga 7.333 na zahtjev klijenta, a za 11.570 su banke samoinicijativno dale moratorij.

“Na fizičke osobe se odnosilo 21.377 zahtjeva (od čega je odobreno 17.013), a na pravne osobe 2.374 zahtjeva (odobreno 1.890 zahtjeva). Dakle, od ukupnog broja predatih zahtjeva za moratorij korisnika kredita fizičkih i pravnih osoba, na fizičke osobe se odnosilo 90 posto u ukupno predatim zahtjevima, dok se 10 posto odnosilo na pravne osobe”, kažu iz agencije.

Najveći broj zahtjeva za fizičke osobe odnosio se na nemajanske kredite (opšta potrošnja), dok su se kod pravnih osoba zahtjevi uglavnom odnosili na trgovinu na veliko i malo, prerađivačku industriju, hotelijerstvo i ugostiteljstvo.

Iznos kredita fizičkih osoba za koje je predat zahtjev za moratorij u ukupnim kreditima fizičkih osoba sa 31.12.2019. godine je iznosio 7,5 posto, dok je kod pravnih osoba iznosio 18,3 posto.

FAHRUDIN RADONČIĆ POSJETIO ZENICU: POHVALE ZA BORBU PROTIV PANDEMIJE

Ministar sigurnosti Bosne i Hercegovine Fahrudin Radončić boravio je danas u posjeti Zenici. U sjedištu Zeničko-dobjskog kantona susreo se s predstvincima Kriznog štaba i Vlade.

On je pohvalio hrabrost struktura ZeniCCCCčko-dobjskog kantona u borbi sa izazovima pandemije korona virusa, istakavši da je sada jasno da ova bolest nije toliko opasna kako se smatralo na početku pandemije. Ovdje su ljekari pokazali iznimnu hrabrost, što se vidjelo na slučaju operacije prvog oboljelog od korona virusa. Pokazali su da idu ka pacijentu.

Pokazali su da mogu da zbrinu ljudi koji su oboljeli, a da pri tome ne zanemare one koji imaju druge bolesti i druge medicinske potrebe. Vjerujem da je ovaj kanton još jednom demonstrirao šta znači kad ljudi zaborave stranačke i političke razlike i sujete i kad se timski radi na jednom globalnom problemu koji treba riješiti u najboljem interesu građana BiH", izjavio je Fahrudin Radončić, ministar sigurnosti u Vijeću ministara BiH, čestitavši svima na dobro obavljenom poslu.

POKRENUTA PROIZVODNJA U ZENIČKOM CIMOSU, CILJ ZAPOSЛИТИ 150 LJUDI

Tri firme RM gradnja, Amer trans i braća Karić pokrenule su proizvodnju u preduzeću Cimos. Za početak je zaposleno 50 ljudi koji rade na obradi metala, izradi čeličnih konstrukcija u kooperaciji sa Fe metalom i uglavnom sa inostrano tržište.

"Mi smo imali sreću da smo već prije ove pandemije sklopili ugovore, zaposlili ljudi i nabavili materijal te do sada nismo ni osjetili neke veće probleme", kazao je Muhamed Tufekčić, jedan od vlasnika ovog preduzeća.

U ovom preduzeću, između ostalog proizvode i peći za topljenje aluminijuma za strane kupce.

"Ono na što smo ponosni jeste da ovdje radi oko 30 bravara i zavarivača koji su se zbog dobrih uslova koje nudimo vratili iz inostranstva kako bi radili u svojoj zemlji", kazao je Tufekčić.

Fuad Kasumović, gradonačelnik Zenice pohvalio je i podržao rad te je, kako kaže, jako ponosan što je Gradska uprava pronašla lokalne investitore koji su, i u doba pandemije pokrenule posao i zaposlige više od 50 ljudi.

"Gradska uprava će i dalje ulagati u infrastrukturnu. Uložili smo 100 hiljada konvertibilnih maraka kako bismo ovim preduzećima koji gravitiraju na ovom području omogućili da imaju vlastiti parking prostor. Najbitnije je, da dok traje pandemija privatnici i privatne kompanije uz podršku Gradske uprave pokušavaju prebroditi ovu krizu i da što manje ljudi ostane bez posla", kazao je Kasumović.

Prema riječima investitora, cilj je zaposliti više od 150 ljudi u ovom preduzeću.

SAVJETI ZA RODITELJE I DJECU U DOBA IZOLACIJE ZBOG VIRUSA

Imajući u vidu da su škole zatvorene, da djeca ostaju u stanovima i kućama sa roditeljima odakle učestvuju u online nastavi, Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica je povodom Svjetskog dana zdravlja pripremio set preporuka za očuvanje zdravlja djece u uvjetima kućne izolacije.

I odrasli i djeca trebaju konkretne i jasne instrukcije šta raditi i kako izbjegavati širenje virusa Covid-19, te kako u ovakvoj specifičnoj situaciji pomoći sebi i drugima.

Više planiranja, manje televizora

Prioritet svih prioriteta je naučiti djecu zdravstvenim preventivnim mjerama koje su operativne i praktične (pranje ruku, briga o sebi). Potrebno je s njima razgovarati o njihovim strahovima. To će im dati makar i mali, osjećaj preuzimanja kontrole u neizvjesnim vremenima i situacijama.

Pomozite djetetu u obaveznom planiranju dana i određivanju vremena učenja, ali nemojte da vaše planiranje s djetetom i dogovaranje bude usmjereni samo na školske obaveze, nego vodite računa o provođenju zdravih navika, vježbanju, pravilnoj prehrani, odmoru i spavanju, navode iz Odjeljenja za promociju zdravlja INZ-a. Dugotrajan boravak kod kuće s djecom može biti zahtjevan i ponekad je teško osmisliti i odabratи nove aktivnosti kojima ćemo zabaviti svoju djecu, pa se vrlo često i duže nego inače dopustiti da dijete boravi pred ekranom.

Provođenje previše vremena pred ekranima ima negativan uticaj na zdravlje, kako fizičko tako i psihičko.

Važno je naglasiti kako prema preporukama Svjetske zdravstvene organizacije djeca u dobi do dvije godine ne bi uopće trebala provoditi vrijeme pred ekranima, djeci u dobi od dvije do četiri godine trebalo bi ograničiti vrijeme provedeno pred ekranima na najviše 60 minuta dnevno, ali što manje to bolje. Kada su u pitanju školska djeca, ona su sada zbog organizacije škole na daljinu (online) primorana određeno vrijeme provesti pred ekranom i monitorima, pa bi baš zbog toga slobodno vrijeme pred ekranom trebalo svesti na što manju mjeru.

Adolescentima trenutno ekran predstavlja osim materijala za praćenje online nastave, izvor komunikacije s vršnjacima koja im je trenutno ograničena, te će kod njih biti teže ograničiti vrijeme provedeno pred ekranom.

Kako biste omogućili djetetu najbolju zaštitu i poticali njegov rast i razvoj, a istovremeno ograničili vrijeme koje vaše dijete provodi pred ekranom, iz INZ-a preporučuju da napravite raspored dnevnih aktivnosti. U rasporedu dnevnih aktivnosti jasno naznačite količinu vremena provedenog pred ekranom.

Doručak, fizička aktivnost, umjerenost u jelu, voda i san

Iskoristite ovaj dugotrajni boravak u kući kako bi vaše dijete usvojilo zdrave životne stilove.

Dan mora da počinje doručkom! Dijete treba da nauči važnost doručka, kao prvog obroka u danu. Uključite dijete u pripremu obroka, postavljanje stola i pri tome ga usmjeravajte na zdravi izbor namirnica za doručak.

Fizička aktivnost neophodna je za očuvanje našeg zdravlja – Upoznajte djecu sa procesima koji se događaju u tijelu tokom fizičke aktivnosti, važnosti odmora i prednosti fizičke aktivnosti za naše zdravje, te svaki dan osigurajte preporučene količine fizičke aktivnosti (ples, zumba, kućni poslovi, twister, preskakanje konopca, vježbe preko interneta...)

Raznolikost i umjerenost su ključ našeg zdravlja – Kako bismo svaki dan unijeli preporučenu količinu hranjivih tvari, važno je da su naši tanjiri „šareni“. Uključite dijete u kreativno osmišljavanje „šarenih“ tanjira, unošenje dovoljnih količina voća i povrća.

Voda je najzdravije piće – Voda je neophodna za održavanje higijene i zaštitu od bolesti, pa i u ovom slučaju od širenja zaraze koronavirusom. Kako bismo se zaštitili od bolesti, važno je često i dobro prati ruke, prati namirnice, ali i piti dovoljnu količinu vode tokom dana. Djeci se preporučuje najmanje pet čaša vode dnevno.

San za zdravi rast i razvoj! Pripremi za spavanje najbolje će doprinijeti svakodnevni rituali, te jedna lijepa priča za laku noć, uoči samog odlaska na počinak.

Svakodnevno osigurajte vrijeme za porodične aktivnosti (igrajte društvene igre, odglumite likove iz bajke sa najmlađom djecom, uključite adolescente u kućne poslove, crtajte, plešite ili vježbajte zajedno).

Na kraju, stručnjaci INZ-a poručuju: Budite pozitivan primjer i sami ograničite svoje vrijeme provedeno pred ekranom. Svojim primjerom ćete najbolje utjecati da djeca poprime zdrave životne navike.

PSIHOLOGINJA SARAJLIĆ: RODITELJI MORAJU POTAKNUTI DIJETE NA RAZGOVOR

Korona virus je duže vrijeme goruća tema u cijelom svijetu pa je time neizbjježno da će djeca saznati određene informacije iz okoline, a najčešće iz medija. Razumjela djeca ili ne, informacije koje čuju mogu da im izazovu određene emocije poput anksioznosti, straha ili brige.

Djeca vrlo brzo prepoznaju kada se nešto ozbiljno događa u njihovoј okolini te osjete kada su njihovi roditelji uznemireni. S toga je važno da roditelji budu ti koji će potaknuti dijete na razgovor.

„Ako izbjegavamo temu o korona virusu možemo poslati djetetu poruku da je taj problem previše strašan i da od njih nešto skrivamo pa na taj način intenziviramo njihove brige koje sigurno imaju“, kazala je Lejla Sarajlić, psihologinja u Centru za mentalno zdravlje koja ističe da je ovo prilika da roditelji pokažu da dijete na svoje roditelje može računati u svakom trenutku.

Od izuzetnog je značaja da se djeci pojasniti situacija na način koji je prikladan njihovom uzrastu kao i riječima koje djeca mogu da razumiju.

„Ako su upitanju djeca predškolskog uzrasta, sa njima možemo razgovarati o higijeni i zdravim navikama kroz igru, pjesmice i crtanje. Kada se radi o djeci školske dobi možemo reagovati na sličan način s tim da se mogu iznijeti činjenice i rješenja koje mogu spriječiti širenje virusa, a koji će im pomoći da imaju osjećaj kontrole. Kod tinejdžera se često susrećemo sa situacijom da se ne brinu u vezi korona virusa i to treba poštovati uz određene preporuke“, dodala je Sarajlić.

Obzirom da je na snazi zabrana kretanja za mlađe od 18 godina, iz Centra za mentalno zdravlje napominju da je potrebno kvalitetno iskoristiti vrijeme koje djeca provode u karanteni.

„Djeci koja idu u školu ne treba narušavati njihove rutinske aktivnosti koje svakodnevno obavljaju, a koje su ograničene na kuću, poput učenja i školskih zadataka. Sa manjom djecom tu su svakako uobičajene aktivnosti kao što je igra. Tinejdžere je potrebno usmjeriti na korištenje interneta kako bi naučili nešto novo te da održavaju kontakte sa svojim vršnjacima“, rekla je Sarajlić.

5 KLJUČNIH SAVJETA ZA ODABIR I KUPOVINU VLASTITE NEKRETNINE

Čitate li ove retke, vrlo vjerojatno razmišljate o novom koraku u svom životu, onom koji će vas odvesti тамо где ste konačno svoji na svome. Odabir vlastitih kvadrata jedna je od stvari oko koje se ne isplati pogriješiti, ali ne bojte se – uz dobre informacije i pravila koja slijede, nema greške.

1. Odredite (i osvijestite) budžet

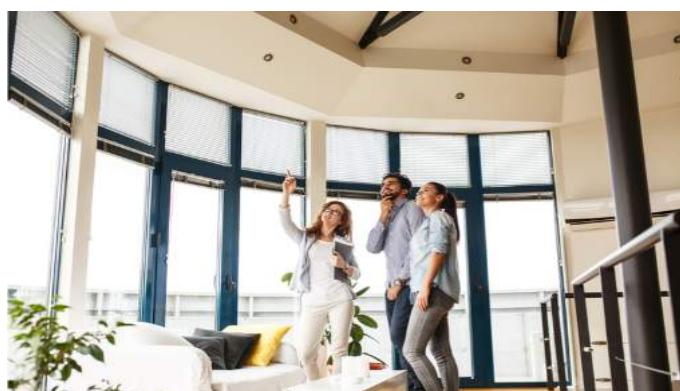
Maštanja nas mogu ponijeti doista daleko, ponajviše izvan granica vlastitih mogućnosti. U maštanju, naravno, nema ničeg lošeg, no važno je znati se vratiti u vlastite okvire pa realno procijeniti financijsku situaciju i mogućnosti. Prvo, bez pretjeranog uljepšavanja, sve stavite na papir. Budite iskreni sami sa sobom pa odgovorite na iduća pitanja. Imate li što ušteđevine ili ste nešto naslijedili? Jeste li kreditno sposobni i možete li izdržati duže financijsko opterećenje na mjesecnu plaću? Istražite sve opcije, raspitajte se o uvjetima finančiranja i kreditiranja, procijenite kakvi su vam planovi i očekivanja.

Prije toga obavezno provjerite što se uopće nudi na tržištu nekretnina. Cijene kuća i stanova mogu uvelike varirati ovisno o lokaciji, kvadraturi, starosti, ekonomskim trendovima, čak i dobu godine. Ne bi bilo loše da se upoznate i s uslugama agencija za posredovanje i, dakako, raspitate među prijateljima i poznanicima. Nikad ne zname tko upravo razmišlja o prodaji nekretnine, i to baš onakve kakvu si priželjkujete.

2. Nekretninu razgledajte barem triput

Prije nego se odlučite za kuću ili stan, procijenite i samu lokaciju. Ako je dobro prometno povezana s lokacijom vašeg posla, vrtića ili škole, ako u njemu postoji sadržaj koji vam je bitan, vjerojatno ste već bliže odluci o kupovini. S druge strane, ništa manje bitan nije ni rizik od eventualne štete nastale zbog potresa, nastanka klizišta ili erozije, poplave. Nalazi li se kuća koju razgledavate na potencijalno rizičnom, trusnom području? Ili možda u blizini rijeke? Na internetu su dostupne mape većih hrvatskih gradova s navedenim rizicima pa se svakako "konzultirajte" s preporukama stručnjaka.

Možda i najvažniji savjet koji ćete dobiti jest da budete strpljivi i ne trčite pred rudo. Dobro razmislite postoji li potreba za dodatnim (skrivenim) ulaganjima, potencijalno i potpunom renovacijom. Razgledajte budući dom nekoliko puta u različita doba dana. Jedino ćete tako steći što potpuniji uvid u razinu svjetla, buke i općeniti osjećaj za sam prostor u kojem ćete, najvjerojatnije, boraviti većinu svog životnog vijeka.

4. Obavezno obiđite krov

Sve ove detalje možda će lakše spaziti još jedan par očiju. Ako ste u mogućnosti, sa sobom povedite nekoga tko se dobro razumije u građevinske materijale i izvedbu, naročito u krovove. Zajedno pogledajte stanje crjepova, izolacije pa ustanovite jesu li potrebni određeni radovi ili pak kompletna renovacija. Pravi majstor moći će vam dati i okvirnu procjenu vrijednosti takvih radova, preporuke za materijale, ali i za "ruke" koje će odraditi eventualnu obnovu. To je katkad i najvjerojatnija informacija kojom možete baratati.

Kvaka je u puno strpljenja i pažnji usmjerenoj na sitnice.

3. Dobro proučite zidove i štokove

Žohari, termiti i plijesan definitivno su sustanari koje svi želimo izbjegći. Zato dobro "naoštrite" vid pa pregledajte sve zidne površine, kutove zidova, rubove podova, pa i teško dohvatljiva područja (primjerice, iza radijatora ili ormara). Obratite pozornost na stanje stolarije, pogotovo ako je u pitanju drvo, no čak i ako je riječ o novijoj PVC izradi. U dvostrukom staklu i pod određenim uvjetima ponekad se skupi svima nam mrska vlaga, što može predstavljati ne toliko ugodan prizor.

5. Opipajte sve detalje (doslovno)

Ne kažu uzalud da je vrag u detaljima! Bez obzira na kvadraturu i uređenje koju priželjkujete, vrlo je važno da što više sitnica imate na umu. Koje bi to "sitnice" bile? Pregledajte stanje kvaka, proučite spojeve svih cijevi i prekidače. Kupujete li prethodno namješten stan, bilo nov, bilo korišten, obavezno otvorite, primjerice, mašinu za pranje rublja i pećnicu. Probajte ih spojiti u struju i provjerite rade li normalno. Ako je hladnjak nešto stariji, pripazite na stanje žarulje u njegovoј unutrašnjosti. Vjerovatno ste stoput čuli kako je neočišćen dimnjak uzrok požara, no vjerovali ili ne, i sitne žarulje u hladnjacima ponekad mogu priuštiti sličan scenarij koji u sekundama proguta cijelu životnu ušteđevinu.

SAVJETI / NE BACAJTE SODU BIKARBONU, VIŠESTRUKO JE KORISNA U VAŠOJ BAŠTI

Stiže nam proljeće i radovi u vrtu.

Vjerovatno u kući imate nekoliko kesica sede bikarbune koja zauzima prostor i na koju ste zaboravili. Ovo bijelo blago ne smije da stoji neiskorišteno.

Soda bikarbune se vijekovima koristi kao pomoć pri čišćenju kuće, dezinfekciji, kao prva pomoć za ljepotu zdravlje, ali da li ste znali da može da se koristi i kao pomoć u bašti?

1. Soda bikarbuna umjesto pesticida

Da biste uništili štetočine, soda bikarbuna je 100 puta efikasnija i bolja od pesticida. Možete da napravite organski sprej za pesticide koji može da ubije insekte koji oštećuju biljke, kao što je grinje pauka, a da pri tome neće našteti korisnim insektima, nama i našoj planeti. Izmiješajte kašičicu sede bikarbune, trećinu šoljice maslinovog ulja i šoljicu vode. Dobro izmiješajte ovu kombinaciju tako da se soda bikarbuna dobro rastvori, pa stavite sve u raspršivač i isprskajte biljke, piše Stil.

2. Ljepši cvjetovi uz pomoć sede bikarbune

Za cvijeće koje uspijeva samo u alkalnom zemljишtu, kao što su hortenzije, begonije i geranium, možete ih potaknuti da još ljepše cvjetaju uz pomoć sede bikarbune. Samo rastopite malo sede bikarbune u vodi prije nego sa njom zalijete cvijeće.

3. Eliminira puževe

Ako želite da se oslobođuite puževa u vašoj bašti, ne morate da koristite hemikalije. Dovoljno je da pospete sodu bikarbunu pravo na njih i oni će umrijeti. Možete i oko biljaka da napravite "zaštitnu stazu" od sede bikarbune tako što ćete je sipati direktno na zemljiste.

4. Napravite paradajz da bude sladak kao jabuka

Jednostavno smanjite kiselost zemljista oko paradajza tako što ćete po zemlji posuti sodu bikarbonu. Ovo će učiniti da ima sladak i pun ukus.

5. Pomladite biljke

Soda bikarbuna ima moć da pomlađi biljke. Poslije tretmana sa sodom bikarbonom, cvijeće će bujati i cvjetati kao nikad prije. Dovoljno je da u pet litara vode rastvorite kašiku sede bikarbune i kašiku morske soli. S ovom kombinacijom zalijevajte biljke, žbunje, živu ogradu i sve što želite da buja i raste...

6. Ubija korov

Onaj korov koji ne želite da vam raste oko kuće možete uništiti sodom bikarbonom. Korov dobro zalijte pa onda na njega obilato sipajte sodu bikarbonu. Vodite računa da je ne stavljate direktno na biljke koje želite, jer ona može da sprži biljku u korijenu.

7. Ubija crve na kupusu, karfiolu ili brokuliju

Pomiješajte jednake dijelove sede bikarbune i brašna pa sa tom mješavinom pospite kupus, karfiol ili brokule.

GMS

PC 96, 72250 Vitez

shopping center GMS

i još mnogi drugi brendovi

P...S...
fashion

GMS SPORT

Sportska oprema
Joma

PUMA

BRUGI

UNITED COLORS
OF BENETTON.

GMS MODA

Gerry Weber, Vogel
Tib Stil, Murk ...

Mjesto ugodnih iznenadenja!

TOM TAILOR

TALLY WEiJL
Totally Sexy

Prestige
Beauty Studio

Intima Marlen
Lisca, Bonati, Skinny, Jasmil...

Stefan Arilje
Kućni i dječiji tekstil

Elegance
obuća

Planika
Flex

Mr Joseph

Sim
Foto Moby Shop

Viting
Kompjuter Shop

Optika

Nevada
Modna kuća
Madonna
Zlatarna
Accessories

Stella mia
PIZZA

Full stop
Caffe slastičarna

SINDIKAT FUDBALERA BIH: OLGUN JE NAVEO NIZ NEISTINA, KRIVIH NAVODA I OPTUŽBI

Sindikat profesionalnih fudbalera u BiH, s ciljem ispravnog informisanja javnosti, izdaje ovo Saopštenje nakon objave video razgovora na službenim profilima NK Čelik Zenica, s g. Aydinom Olgunom.

Naime, u svom obraćanju g. Olgun je naveo niz neistina, krivih navoda i optužbi, zbog kojih će odgovarati sudskim putem. Sindikat profesionalnih fudbalera u Bosni i Hercegovini pružit će zaštitu fudbalerima i našim članovima, o kojima je g. Olgun negativno govorio.

U svom obraćanju, g. Olgun nedvojbeno potvrđuje da je on angažirao štetne osobe po Klub (g. Erhan Sunbul i g. Zaim Mujezinović), koji su obavljali u njegovo ime operativne poslove u NK Čelik Zenica. Upravo je g. Olgun odgovoran za sve greške koji su njegovi radnici napravili. Također, g. Olgun ima i zakonsku odgovornost kao Predsjednik Klubova i lice ovlašteno za zastupanje NK Čelik Zenica. S obzirom na to, laž je govoriti da g. Olgun nije bio upoznat o svim djelima svojih saradnika. Između ostalog, članovi pravnog tima SPFBiH su u proteklim mjesecima, gotovo na sedmičnoj bazi, imali dijalog s advokatima g. Olguna, kako bi ukazali na sva devijantna ponašanja pojedinaca, koje je postavio g. Olgun, a što će za poslijedicu imati krajnje upitnu budućnost Kluba. Sindikat profesionalnih fudbalera u BiH u proteklim mjesecima, tačnije od mjeseca novembra 2019. godine (<https://spfbih.ba/sastanak-sa-predstavnicima-nk-celik-zenica-saopstenje-za-javnost/>), nastojao je na sve načine pronaći dogovor s NK Čelik Zenica vezano za veliki broj tužbi prema Klubu. Razgovarali smo sa predstavnicima turskog investitorima, sportskim direktorima i advokatima. NK Čelik je neizmјerno važan Klub za strukturu bh. fudbala i njegovo postojanje je od šireg interesa bh. javnosti. Međutim, nismo pronašli razumijevanje od strane g. Olguna i njegovih saradnika, koji su sve vrijeme insistirali da će platiti svoje obaveze uredno.

G.Olgun u svom obraćanju obmanjuje javnost, govoreći da je zapravo on prevaren i oštećen, a činjenice o načinu njegovog rada su sljedeće;

- NK Čelik Zenica trenutno ima 24 otvorena sudska postupka protiv sebe, od kojih su gotovo svi okončani i presuđeni u korist igrača/ trenera/ sportskih radnika, zbog nagomilanih dugovanja, a svi pojedinci su dovedeni u Klub za vrijeme upravljanja g. Olguna. Manji broj postupaka je u toku, te se očekuju konačne presude početkom mjeseca Maja.
- NK Čelik Zenica trenutno ima 3 međunarodna spora s kojim se suočava, a koje će nedvojbeno izgubiti, što će dovesti do zabrane dovođenja igrača u nadolazećim prelaznim rokovima od strane FIFA-e. Turski investitori odbili su mogućnost vansudskog dogovora za svaki predmet.

- NK Čelik Zenica nije izmnilo svoje obaveze na ime poreza i doprinosa za 2018. i 2019. godinu, te trenutno ne ispunjava kriterije za dobivanje licence.
- 18 igrača koji su u proteklih godinu dana pokrenuli postupak protiv Kluba nudili su advokatima g. Olguna mirno rješenje, te oprost od 50% dugovanja (ukupan iznos uštete Kluba iznosio bi otprilike 230.000 KM), g. Olgun je informirao igrače putem pravnih zastupnika da ne želi postići dogovor.

- Igrači, koji su u mjesecu januaru pristupili Klubu, nisu dobili niti jednu punu platu u 2020. godini.
- Za igrače, koji su od početka takmičarske sezone 2019/20 u Klubu, nisu izmirene obaveze za 2019. godinu.
- Rok za podnošenje dokumentacije za postupak licenciranja (financijski kriterij) ističe 30.4.2020., a NK Čelik posjeduje obaveze, koje je u ovom trenutku vrlo teško sabrati, s obzirom na to da je za vrijeme g. Olguna klub poslovao preko "blagajne", odnosno protiv zakona ove države.
- Ne postoji pisana odluka ili zapisnik sa sjednice Upravnog odgovora Kluba u proteklih godinu dana, koji će bilo koje zaposljenje u Klubu, sklapanje ugovora ili transakciju odobriti. Samim tim, g. Olgun je odluke donosio sam i načine posovanja je upravo on odobravao.

S obzirom na sve navedeno, umjesto višeminutnih govora o moralnim vrijednostima i iskazivanju ljubavi prema Bosni i Hercegovini i gradu Zenici, g. Olgun treba izvršiti plaćanje svih obaveza koje je on napravio Klubu zajedno sa svojim saradnicima i uraditi sve potrebno da Čelik dobije premjerligašku licencu. Nije prevaren g. Olgun, prevareni su igrači, treneri i navijači NK Čelik Zenica njegovim rukovođenjem Kluba u proteklim godinama", navodi se u saopštenju Sindikata profesionalnih fudbalera BiH.

PRIVREMENI MORATORIJUM NA OBAVEZE SPORTSKIH KOLEKTIVA PREMA POREZNOJ UPRAVI

Vlada Federacije BiH /FBiH/ zadužila je Poreznu upravu FBiH da sportskim kolektivima i poslovnim subjektima, koji nisu obuhvaćeni Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica izazvanih epidemijom virusa korona, odobri neplaćanje sporazumnih rata, odgođenog poreznog duga i tekućih obaveza u periodu do isteka 30 dana od dana prestanka stanja nesreće.

Riječ je o sportskim kolektivima i poslovnim subjektima koji nisu obuhvaćeni ovim zakonom, a s Poreznom upravom imaju zaključene sporazume o plaćanju dugova javnih prihoda na rate ili o odgođenom plaćanju, saopšteno je iz federalne Vlade.

Ova uprava dužna je i da sportskim kolektivima i drugim subjektima koji nisu obuhvaćeni ovim zakonom, a u primjeni imaju ugovore o reprogramu duga za poreze i doprinose, obezbijedi prekid prinudne naplate i aktiviranja sredstava obezbjeđenja po ugovoru o reprogramu, kao i obračun zatezne kamate u periodu trajanja stanja nesreće i 30 dana od dana nakon njegovog prestanka.

Na hitnoj telefonskoj sjednici Vlade, Porezna uprava zadužena je da za isti period, obezbijedi prekid prinudne naplate i aktiviranja sredstava obezbjeđenja po ugovoru o reprogramu, kao i obračun zatezne kamate za ugovore o izmirenju dospjelog duga prema javnim preduzećima, zaključene u skladu sa Odlukom Vlade FBiH o utvrđivanju povoljnijih uslova za zaključivanje ugovora o izmirenju dospjelog duga prema javnim preduzećima.

Federalna vlada je Poreznu upravu zadužila i da, preko svojih kantonalnih ispostava, obezbijedi izdavanje potvrda sportskim klubovima za ispunjavanje uslova za dobijanje takmičarskih licenci nadležnih krovnih međunarodnih sportskih asocijacija, navodi se u saopštenju.

RUKOMETAŠI BIH OSTALI BEZ ŠANSI ZA PLASMAN NA SVJETSKO PRVENSTVO

Šokantna vijest stiže nam iz sjedišta Evropske rukometne federacije (EHF) budući da muška reprezentacija Bosne i Hercegovine neće imati šansu da se bori za odlazak na Svjetsko prvenstvo.

Naime, EHF je danas na videokonferenciji odlučio da utakmice predbaraža, u kojima je Bosna i Hercegovina trebala igrati s Rumunijom, i baraža neće moći da se održe zbog pandemije koronavirusa.

Na prvenstvo ide 13 najbolje plasiranih selekcija s prethodnog Evropskog prvenstva, kao i Danska, branitelj titule.

Tako su se kvalifikovali Slovenija, Njemačka, Portugal, Švedska, Austrija, Mađarska, Bjelorusija, Island, Češka Republika, Španija, Norveška i Hrvatska.

Podsjetimo, Bosna i Hercegovina je na Evropskom rukometnom prvenstvu u januaru zauzela 23. mjesto.

NK ČELIK DOBIJA NOVOG SPORSTKOG DIREKTORA

U nogometnom klubu Čelik, kao i ostalim klubovima Premjer lige, osluškuju kada će da nadležni organi dati signal da nogometci mogu ponovo trenirati, te se spremiti za nastavak Premjer lige.

Na Bilinom polju nekolicina je ljudi koji su svaki dan na radnom mjestu i koji svoje poslove obavljaju redovno kao i prije situacije s koronavirusom. Ipak kako saznaje SportSport.ba došlo je i do promjene kada je u pitanju sportski segment kluba.

Iako još nezvanično, Zeničani su dobili novog sportskog direktora, koji će zvanično biti predstavljen čim krenu pripreme za nastavak sezone. Naslijednik Edina Prljače po informacijama našeg portala je 75-godišnji bivši igrač i trener Čelika.

Riječ je o Husniji Arapoviću, bivšem igraču Čelika, Borca, St. Gallena i Winterthura, te treneru Schaffhausen, Rudara, Čelika u dva navrata, Veleža, Sarajeva, Rudara iz Zenice, Travnika i

Viteza. Ovaj trener bio je selektor mediteranske i A2 reprezentacije Bosne i Hercegovine u periodu od 1997 do 2002. godine.

Arapović je posljednji angažman na klupi imao prije nešto manje od tri godine, kada je sjedio na klupi NK Travnik.

NASTAVAK PREMIJER LIGE BIH VJEROVATNO KRAJEM MAJA ILI POČETKOM JUNA

Nastavak fudbalske Premijer lige Bosne i Hercegovine, prekinute radi pandemije koronavirusa, ukoliko sve bude kako treba mogao bi se desiti krajem maja ili početkom juna, rekao je Elmir Pilav, direktor sektora za sport Fudbalskog saveza BiH.

Predstavnici Saveza o nastavku igranja fudbala u Bosni i Hercegovini danas su razgovarali sa Ijudima iz Ministarstva zdravstva entiteta Federacije BiH.

"Razgovarali smo sa predstavnicima Federalnog ministarstva zdravstva, a isto ćemo učiniti narednih dana i sa Ijudima iz entitetskog Ministarstva zdravstva Republike Srpske. Koordinirat ćemo aktivnosti i pokušati iznaći najbolja rješenja za nastavak, odnosno dovršetak prekinute sezone. Kao i do sada, pridržavat ćemo se svih naredbi, ali i preporuka državnih i entitetskih institucija vezanih za mjere u sprječavanju širenja koronavirusa", istakao je Pilav, dodavši:

"Nakon današnjeg konstruktivnog sastanka sa predstavnicima Federalnog ministarstva zdravstva mogu reći da bi igrači premijerligaških klubova mogli početi sa individualnim ili treninzima po manjim grupama u prvim danima maja. Ukoliko se situacija sa suzbijanjem pandemije COVID-19 bude razvijala u željenom smjeru u našoj zemlji, vjerujem da bi se sredinom ili konkretnije u drugoj polovini maja klubovi mogli vratiti, uslovno rečeno, normalnim treninzima i pripremama za eventualni nastavak sezone. Dakle, ne želeći prejudicirati situaciju nadamo se da bi se sezona mogla nastaviti zadnjeg vikenda maja ili prvog u junu".

Pilav kaže i kako će N/FS BiH u saradnji sa relevantnim institucijama ići "fazu po fazu".

"I ako se prvenstvo nastavi, utakmice će se igrati u specijalnim okolnostima. Sigurno, navijača neće biti do kraja ove sezone. Isto tako, N/FS BiH će osigurati i sufinansirati dezinfekcione tunele i sredstva, termalne kamere, bezkontaktne toplojmere, i druge sadržaje u cilju zaštite zdravlja svih učesnika utakmica. Na stadionima će biti posebni uslovi za odigravanje utakmica", pojasnio je Pilav, još jednom istakavši da će predušlov za održavanje treninga, a potom i nastavak sezone u Premijer ligi BiH podrazumijevati sve dozvole kriznih štabova:

"Ispostavilo se odličnim potezom što smo početkom marta odgodili utakmice 23. kola u početnoj fazi širenja koronavirusa u Bosni i Hercegovini. Odluku smo tada donijeli samo na osnovu preporuke relevantnih državnih institucija i pokazalo se da smo ispravno postupili, te tako sprječili eventualnu eskalaciju širenja koronavirusa na stadionima u BiH, kao što je slučaj bio u pojedinim evropskim zemljama. Vjerujem da oni koji su nas tada kritikovali sada su shvatili da su pogriješili, te da smo donijeli ispravnu odluku".

Izvršni odbor Evropske fudbalske asocijacije (UEFA) danas je odlučio, "ukoliko se zbog pandemije ne steknu uslovi u nekim zemljama među 55 nacionalnih članica za okončanje šampionata, plasman u Ligi prvaka i Evropa ligu naredne sezone klubovi će ostvarivati na osnovu plasmana na tabeli u trenutku prekida prvenstva".

Međutim, u svim premijerligaškim klubovima u BiH i čelni Ijudi N/FS BiH izjasnili su se da će nastojati okončati prvenstvo i na taj način, kao i svake sezone, delegirati predstavnike u evropska takmičenja, tj. doći do plasmana na tabeli svih 12 timova u državnom društvu najboljih.

KLIMATSKE PROMJENE

Klimatske promjene predstavljaju jedan od najvećih izazova današnjice. Destruktivni utjecaji klimatskih promjena osjećaju se u svim dijelovima svijeta, a za olakšano nošenje s njihovim posljedicama Pariški sporazum naglašava važnost prilagodbe. Prilagodba se odnosi na izradu strategije aktivnosti koji imaju za cilj izbjegavanje štete i troškova koji mogu nastati ako se klimatske promjene ne uzmu u obzir. Iako se nije moguće prilagoditi svim utjecajima klimatskih promjena, upravljanje mogućim rizicima može se poboljšati. Za bolje upoznavanje s prilagodbom objasnit ćemo sedam ključnih tema vezanih uz izradu i provođenje strategije prilagodbe prema uzoru na <https://www.adaptationcommunity.net/>, gdje možete pronaći i detaljnije informacije o temama:

Dostupnost informacija o klimatskim promjenama

Bez potrebnog znanja o očekivanim klimatskim uvjetima izrada strategije prilagodbe nije moguća. Zbog toga su nam potrebne informacije o klimi. Informacije moraju biti znanstveno vjerodostojne i stručne te mogu opisivati povijesne, trenutne i buduće klimatske uvjete. Usluge vezane uz informacije o klimi ključne su za prilagodbu, a obuhvaćaju one aktivnosti koje se bave generiranjem i distribuiranjem tih podataka širokom krugu korisnika. Prije svega te usluge predstavljaju pomoć u donošenju odluka koje su vezane uz prilagodbu, omogućavaju rano djelovanje i spremnost. Stoga je pristup pouzdanim informacijama o klimi važan u svim fazama prilagodbe klimatskim promjenama.

Primjer iz prakse je Climate Information Portal (CIP), koji trenutno pruža informacije o klimi Afrike i Azije. Podatci su prikazani na mapi i grafovima. Ovim korisničkim sučeljem upravlja Climate System Analysis Group (CSAG), na Sveučilištu Cape Town, Južna Afrika.

Ranjivost / procjena rizika

S obzirom na to da se prilagodba ne može planirati isključivo po predviđanjima, procjene ranjivosti i procjene rizika su temeljni dijelovi prilagodbe klimatskim promjenama. Uzimajući u obzir prijašnje vremenske događaje, navedene procjene pomažu u identifikaciji stupnja do kojeg klimatske promjene mogu našteti zemlji, regiji, sektoru ili zajednici. Prema izvješću IPCC-a iz 2007. godine (AR4), ranjivost je koncept koji opisuje stupanj podložnosti prirodnog ili društvenog sustava klimatskim promjenama i nesposobnosti za suočavanje s negativnim učincima klimatskih promjena. Međutim, u zadnjem izvješću (AR5) IPCC je zamijenio taj koncept procjenom rizika. Rizik je opisan kao rezultat interakcije ranjivosti, izloženosti i opasnosti. Ranjivost može povećati ili umanjiti potencijalne posljedice rizika. Koncepti rizika i ranjivosti pružaju više od identifikacije rizika i utjecaja jer oni uključuju i procjenu sposobnosti regije ili sektora da se prilagodi.

Više informacija i smjernica o izradi procjena možete pronaći unutar: Zbirke o ranjivosti i Dodatak o riziku

Normalizacija & Nacionalni plan prilagodbe (NAP)

Klimatske promjene i njihovi utjecaji su dugoročni i zbog toga strategije prilagodbe moraju imati dugoročan pristup za učinkovito nošenje s promjenama. Upravo zbog toga je osmišljen National Adaptation Planning (NAP), kako bi pomogao svim zemljama u razvoju pri postizanju njihovih srednjoročnih i dugoročnih potreba za prilagodbom. NAP nastoji umanjiti ranjivost, izgraditi kapacitete za prilagodbu, uključujući i prilagođavanje klimatskim promjenama u svim sektorima i opće planiranje razvoja. Dolazimo do drugog značajnog pojma: normalizacije (mainstreaming), koji predstavlja inkorporiranje razmatranja o prilagodbi u redovne procese donošenja odluka i planiranja. Glavni cilj normaliziranja se odnosi na uključivanje pitanja o klimatskim promjenama u postojeće razvojne programe, politike ili strategije upravljanja kako bi izbjegli razvijanje inicijativa odvojeno. Takav način donošenja odluka može sprječiti nastajanje troškova i destruktivne utjecaje klimatskih promjena. Normaliziranje prilagodbe klimatskim promjenama može se povezati s planiranjem, procjenama, financijskim problemima, obukom, kampanjama za podizanje svijesti itd.

Primjer dobre prakse mainstreaminga na EU razini je razvoj i usvajanje EU strategije prilagodbe klimatskim promjenama, razvoj online platforme Climate-ADAPT koja je pokrenuta 2012. godine, s ciljem diseminacije znanja te osiguravanje sredstava za prilagodbu kroz nekoliko instrumenata financiranja, posebice LIFE+ program i 20% proračuna EU-a namijenjenog svim vrstama klimatskih mjera (ublažavanje i prilagodba).

Prilagodba temeljena na uslugama ekosustava

Prilagodba na temelju ekosustava (EbA) je rješenje temeljeno na prirodi, koje koristi biološku raznolikost i usluge ekosustava kako bi se smanjila ranjivost i povećala otpornost na klimatske promjene. Zdravi ekosustavi pružaju višestruke koristi lokalnim zajednicama i mogu formirati fizičke barijere koje pružaju otpor ekstremnim vremenskim događajima. Ekosustavi također mogu produljiti održivost i vijek izgrađene infrastrukture. Ovaj pristup može pridonijeti i ciljevima ublažavanja klimatskih promjena:

očuvanje ili obnova šuma i obalne vegetacije te ponovnog vlaženja isušenih tresetnih površina kako bi se smanjile emisije CO₂

smanjeno krčenje šuma i manja degradacija zemljišta, što pomaže u ograničavanju dalnjih emisija stakleničkih plinova.

Primjere prilagodbe na temelju ekosustava možete pronaći na EbA Solutions.

Upravljanje rizikom

Utjecaji klimatskih promjena su već vidljivi, a predviđa se značajan porast u učestalosti i/ili intenzitetu ekstremnih vremenskih događaja. Negativni utjecaji klimatskih promjena (poplave, oluje, povećana razina mora, dezertifikacija) predstavljaju rastući rizik za održivi razvoj svih zemalja. Stoga je upravljanje rizicima važan proces radi sprečavanja i minimiziranja gubitaka ili nastale štete.

Upravljanje rizikom (Climate Risk Management-CRM) je pristup kojim se nastoji predvidjeti, izbjegići, spriječiti rizike i umanjiti preostale utjecaje od ekstremnih vremenskih događaja. Stoga je cilj ovog koncepta promicanje održivog razvoja maksimiziranjem pozitivnih utjecaja i minimiziranjem negativnih utjecaja u svim sektorima i područjima na koje klima može utjecati. Smanjenje emisija stakleničkih plinova je najvažnije za upravljanje klimatskim promjenama. Prema tome, važan korak za upravljanje rizikom predstavlja zadržavanje globalnog zagrijavanja ispod 2 stupnja kako je dogovoren u Pariškom sporazumu.

Upravljanjem rizikom se nastoji smanjiti negativne posljedice klimatskih promjena obuhvaćajući sve aspekte rizika, to je multidisciplinarna aktivnost koja zahtijeva cijelovito razmatranje problema okoliša i socioekonomskih problema.

Više informacija: Climate Risk Management

Prilagodba privatnog sektora

Klimatske promjene imaju veliki učinak i na privatni sektor. Svi su sektori pogodjeni utjecajem klimatskih promjena, a posebno proizvodni. S druge strane, klimatske promjene će stvoriti tržište za nove proizvode i usluge koje su vezane uz prilagodbu. Uz to, privatni sektor igra važnu ulogu u tome da društva postanu otpornija na utjecaje klimatskih promjena: primjerice kontinuiranim pružanjem proizvoda i usluga, nudeći ekološke proizvode i doprinoseći potrebnim ulaganjima za prilagodbu klimatskim promjenama. Ranjivost na klimatske promjene varira između sektora i poduzeća, a određuje je izloženost klimatskim promjenama i njihova sposobnost prilagođavanja. Poduzeća mogu biti pogodjena izravnim ili neizravnim rizicima.

Izravni rizici uključuju oštećenja prostora, strojeva, probleme sa skladištenjem ili smanjenom produktivnošću;

Neizravni rizici nalaze se izvan izravne sfere utjecaja poduzeća, a uključuju nedostatak resursa kao što su voda i energija, poremećaje opskrbnih lanaca, promjene propisa i promjene potražnje.

Prilagodba klimatskim promjenama zahtijeva razumijevanje potencijalnih utjecaja na poslovne objekte, rad i ukupnu strategiju tvrtke, a procjena rizika omogućava im da identificiraju i odrede moguće mjere prilagodbe.

Studije slučaja iz Bangladeša, Maroka, Nikaragve, Ruande i Kostarike možete pogledati na Climate Expert Website.

Monitoring i evaluacija

Monitoring i evaluacija pomažu u praćenju postignutog napretka u prilagođavanju klimatskim promjenama. Mogu se provesti u različite svrhe, bilo da se prate određeni projekti prilagodbe ili provedba nacionalnog akcijskog plana. Također, povećanje transparentnosti važan je dio Pariškog sporazuma. Praćenje i evaluacija prilagodbe može se usredotočiti na sami proces prilagodbe kao i na njegove ishode. Može podržati učenje i razmjenu informacija o tome što dobro funkcioniра, a što ne, pomažući u poboljšanju aktivnosti vezane uz prilagodbu. Prema tome, monitoring i evaluacija ključni su za dugoročni uspjeha inicijativa, planova i aktivnosti klimatske prilagodbe.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Aktivnosti za zaštitu životne sredine mogu uključivati:

1. Zaštita zraka i klime obuhvata aktivnosti uklanjanja ili smanjivanja gasovitih ili čvrstih materija iz otpadnih gasova u vazduhu (različite vrste filtera, kontrola kvaliteta vazduha, smanjenje emisije čestica i ostalih zagađujućih materija u vazduh uslijed izgaranja goriva, adaptiranje peći radi upotrebe goriva sa nižim faktorom emisije itd).
2. Upravljanje otpadnim vodama obuhvata aktivnosti i mjere usmjerene na sprječavanje zagađenja površinskih voda kroz redukciju otpuštanja otpadnih voda u površinske kopnene i morske vode. To uključuje prikupljanje i obradu otpadnih voda, uključujući aktivnosti praćenja i regulacije (uređaji za prečišćavanje otpadnih voda, oprema za prevoz aktivnog mulja, itd).
3. Upravljanje otpadom obuhvata aktivnosti sprječavanja i smanjenja štetnog uticaja otpada na životnu sredinu/ okoliš. Uključuje sakupljanje (kante za smeće, kontejneri) i upravljanje otpadom (mješanje, usitnjavanje, presovanje, sušenje, spaljivanje, recikliranje, itd), prikupljanje i upravljanje otpadom niskog nivoa radioaktivnosti, čišćenje ulica i javnih sistema prikupljanja otpadom.
4. Zaštita i obnova zemljišta, podzemnih i površinskih voda obuhvata aktivnosti čišćenja zemljišta , voda, zaštita od erozije, praćenja i kontrole tla i podzemnih voda.
5. Zaštita od buke i vibracija obuhvata aktivnosti za kontrolu i smanjenje buke i vibracija uzrokovane industrijom i transportom, građevinske i tehničke mjere za smanjivanje buke i vibracija (obloge, prozori, zidovi, nasipi i itd).
6. Zaštita biološke i pejsažne raznolikosti obuhvata aktivnosti na zaštiti i sanaciji primjera flore i faune, ekosistema i staništa, erozija i poplava, zaštita šuma od požara, održavanje zelenih površina uz ceste i za rekreaciju, itd.
7. Zaštita od zračenja odnosi se na aktivnosti i mjere usmjerene na smanjenju ili eliminaciji negativnih posledica zračenja emitovanog iz bilo kog izvora. Uključeno je rukovanje, transport i tretman visokog nivoa radioaktivnog otpada, tj. otpada koji zbog visokog sadržaja radionuklida zahtjeva zaštitu tokom normalnog rukovanja i transporta.
8. Istraživanje i razvoj koji podrazumjeva stvaralaštvo za unapređenje i primjenu znanja u svrhu zaštite okoliša/životne sredine. Uključuje istraživanja i razvoj za identifikaciju i analizu izvora zagađenja, mehanizme disperzije zagađivanja životne sredine/okoliša kao i njihov uticaj na ljudska bića i biosferu. Obuhvata istraživanje i razvoj za prevenciju i eliminaciju svih oblika zagađenja, kao i istraživanje i razvoj orientisan ka opremi i instrumentima za mjerenje i analizu zagađenja.
9. Ostale aktivnosti u vezi sa zaštitom životne sredine obuhvataju sve ostale aktivnosti za smanjenje ili sprječavanje negativnih efekata zračenja, kao i sve ostale aktivnosti vezane za upravljanje životnom sredinom, istraživanje i razvoj, informisanje, i sve ostale aktivnosti koje nisu svrstane u druge aktivnosti).

ŠTA JE RECIKLAŽA I ŽAŠTO JE VAŽNA?

Osim u slučaju da ste 21. vijek proveli na nekoj drugoj planeti, sigurno ste čuli za pojam reciklaža. Recikliranje je proces razgradnje, a zatim ponovnog korištenja materijala koji bi inače bili samo bačeno smeće.

Recikliranje ima pregršt prednosti, a ne samo da je dobro za životnu sredinu, već je odlično i za ekonomiju.

Istražili smo, te ćemo vam u narednim redovima predstaviti koji su to predmeti koji mogu biti predmet reciklaže, a zatim i zašto je recikliranje važno.

Često reciklirani predmeti

Mnogo je predmeta koji su od materijala koji mogu biti reciklirani. Kada bismo ih sve nabrajali, napisali bismo knjigu, ali evo nekih od predmeta koji su najčešće predmet reciklaže:

Metalni predmeti – aluminijumske folije, aluminijumske limenke i gvozdene limenke, kao i konzerve;

Papir i karton – ojačani karton, magazin i novine, kancelarijski papir i posteri;

Staklo – kremeno staklo, staklo boje čilibara i staklo smaragdne boje.

Okrenite se oko sebe i vidjećete da vas većinski okružuju upravo predmeti od ovih materijala. Svi oni se mogu reciklirati!

Čak se i veliki predmeti, kao što je automobil, mogu reciklirati. Svaki havarisan automobil koji nije u voznom stanju, ili prosti ne uspijeva da se proda na oglasima može biti odličan materijal za otkupljivanje automobila na kilu, odnosno reciklažu.

Zašto je recikliranje važno?

Vratimo se na to zašto je uopšte reciklaža važna. Prednosti recikliranja su ogromne, a svi su na dobitku kada ljudi usvoje reciklažu kao dio svakodnevice. Reciklaža je proces koji se sastoji od sakupljanja, izdvajanja, prerade i izrade novih proizvoda iz iskorištenih stvari i materijala.

Ipak, recikliranje nije samo to. Reciklaža je i poklanjanje starih ili neodgovarajućih stvari nekome. Recikliranje je svako izbjegavanje nepotrebnog "bacanja", a zatim korištenje toga u nove svrhe. Evo i benefita reciklaže.

Prednosti recikliranja za životnu sredinu

Reciklaža definitivno i dokazano ima ogromnih prednosti po životnu sredinu. Recikliranjem se, prije svega, spriječavaju milioni otpada od završavanja na deponiji na kojoj otpad ne može biti ponovo iskorišten. Deponije ne samo da su otrovne po životnu sredinu, već definitivno narušavaju i ljepotu gradova i mjesta u kojima se nalaze.

Takođe, otrovi koje smeće ispušta u vazduh i vodu mogu biti redukovani povećanim obimom recikliranja.

Recikliranjem se štedi i obim energije koji se svakodnevno troši na proizvodnju novih materijala.

Kad smo već kod štednje energije recikliranjem – da li ste znali da se jednoj sijalici može produžiti "rok trajanja" za 4 sata, sa energijom koja je ušteđena proizvodnjom samo jedne reciklirane staklene boce?

Reciklaža je dobra i zato što čuva prirodne materijale (drvo, sirovine, minerale..) nekorištenjem novih, već obnavljanjem starih materijala.

Ekonomski benefiti reciklaže

Sem prednosti koje recikliranje ima po životnu sredinu, ono je dobro i za ekonomiju. Dobro vođeni državni programi reciklaže, koštaju vladu (poreske obveznike) manje nego programi za otpad.

Sem toga, po rezultatima istraživanja sprovedenim u SAD – uz napredak reciklaže, država može napraviti oko milion radnih mesta. Takođe, za svako radno mesto u industriji otpada, industrija recikliranja pravi četiri.

Pojedinci direktno mogu osjetiti ekonomske prednosti recikliranja. Skupljanje dozvoljenog materijala za reciklažu, a zatim i njihovo odnošenje na obližnje mjesto koje se bavi recikliranjem i skupljanjem otpada za reciklažu, biće plaćeno pojedincu.

Bliska sa ekologijom, reciklaža je poslednjih godina izuzetno popularna, okarakterisana kao vrhunska i dobra stvar, a ovaj trend sigurno neće opadati ni narednih decenija. Očuvanje životne sredine, čuvanje energije, kao i novca, a uz to i kreiranje novih radnih mesta, samo je dio prednosti koji reciklažu preporučuju svima kao nov i optimalan način "bacanja smeća".

Uz malo istraživanja i edukacije, svako od nas može početi da uključuje pozitivne navike u vezi sa reciklažom u svoj život. Ne zaboravite da jedna osoba može napraviti veliku razliku, a zajedno možemo promijeniti svijet!

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Izvore energije dijelimo na neobnovljive i obnovljive. Neobnovljivi izvori energije su fosilna (ugljen, nafta i prirodni plin) i nuklearna goriva (uran, plutonij), čija su nalazišta i zalihe ograničene te samim tim podložna konačnom iscrpljivanju. Za razliku od njih, karakteristika obnovljivih izvora energije jest da su neiscrpljni odnosno neprestano se obnavljaju u prirodi. U obnovljive izvore energije ubrajamo sunčevu energiju, energiju vjetra, energiju vode, geotermalnu energiju i energiju iz biomase.

Sunčeva energija

Načini korištenja sunčeve energije se mogu podijeliti na pasivne, aktivne i one za proizvodnju el. energije. Sunčeva energija se aktivno prikuplja uz pomoć sunčevih (solarnih) kolektora, u našim krajevima prvenstveno u svrhu zagrijavanja PTV-a i u manjoj mjeri grijanja prostora. Sunčevi kolektori se ugrađuju u sklop solarnog sustava čiji su uz kolektor, osnovni dijelovi: akumulacijski spremnik tople vode, dodatni zagrijivač (kotao, el. grijач), regulacijski sklop. Proizvode se u dva osnovna tipa - pločasti i vakumski.

Fotonaponske ćelije pretvaraju energiju sunčevog zračenja u električnu. Napravljene su od poluvodičkog materijala (najčešći silicija (Si)) u obliku tankih pločica povezanih u module. Dodavanjem malih količina primjesa (poput borona, fosfora) osnovnom materijalu nastaju pozitivno i negativno nabijene poluvodičke pločice koje spojene zajedno, kada ih se osvijetli, generiraju istosmjernu el. struju u vanjskom krugu. Jakost struje je proporcionalna intenzitetu sunčevog zračenja. Zbog male efikasnosti i još uvijek visoke cijene fotonaponske ćelije se ugrađuju samo tamo gdje su potrebne male snage ili već ne postoji priključak na el. mrežu. Primjeri primjene su npr. planinarski domovi, radiorepetitori na vrhovima planina, telefonske govornice uz autoceste, ulična rasvjeta, parkirni automati, baterije za manje brodove i jedrilice itd.

Energija vjetra

Za proizvodnju el. energije danas se najviše koriste vjetroturbine s horizontalno osi s jednom, dvije ili tri lopatice, dok su one s vertikalnom osi još uglavnom u fazi razvoja. Prije instaliranja svake vjetroturbine, potrebno je provesti mjerjenja brzine vjetra tijekom jedne ili više godina na raznim visinama, s obzirom na to da se brzina vjetra povećava s udaljenošću od tla. Zbog velike varijacije u snazi tijekom rada, potrošači koji su spojeni na vjetroturbine moraju imati dodatni izvor el. energije, a same vjetroturbine (vjetrolektrane) mogućnost predaje viškova energije u električnu mrežu. Kod manjih sustava viškovi energije se mogu spremati u akumulatori ili koristiti za grijanje prostora ukoliko ne postoji ugovor s distributerom električnu energije za otkup viškova kroz mrežu. Glavni nedostaci korištenja vjetroturbina se prije svega očituju kroz vizualno zagađenje okoliša te buku koju proizvode u neposrednoj okolini.

Energija vode

Energija vode je najznačajniji i ekonomski najkonkurentniji obnovljivi izvor energije. Ne može se koristiti posvuda jer prepostavlja raspolažanje velikim količinama brze tekuće vode kroz cijelu godinu. Radi osiguranja rada hidroelektrana kroz cijelu godinu na rijekama se grade brane i akumulacijska jezera, što znatno povećava cijenu postrojenja. Također, remeti se i režim podzemnih voda u okolini akumulacije, što ima veliki utjecaj na biljni i životinjski svijet. Postoje tri osnovne vrste hidroelektrana: protočne, akumulacijske i reverzibilne hidroelektrane. Procjenjuje se da je iskorишteno oko 25 % svjetskog hidroenergetskog potencijala. Većina neiskorištenog potencijala nalazi se u nerazvijenim zemljama, što je povoljno jer se u njima očekuje znatan porast potrošnje energije.

Geotermalna energija

Geotermalna energija je toplinska energija zemlje. Osnovni medij koji prenosi toplinu iz unutrašnjosti na površinu zemlje je voda ili para. Geotermalna energija se obnavlja tako da se voda od kiša probija duboko po raspluklinama i tamo se onda zagrijava i cirkulira natrag prema površini, gdje se pojavljuje u obliku gejzira i vrućih izvora. Geotermalni resursi nalaze se u širokom spektru dubina, od plitkih površinskih do više kilometara dubokih rezervoara vruće vode i pare koja se može dovesti na površinu i iskoristiti. U prirodi se geotermalna energija najčešće pojavljuje u formi vulkana, izvora vruće vode i gejzira.

Potencijal geotermalne energije je ogroman. U nekim zemljama se geotermalna energija koristi već tisućljeđima u obliku toplica odnosno rekreacijsko-ljekovitog kupanja. U novije vrijeme, razvoj iskorištavanje geotermalne energije je usmjeren prema procesu dobivanja električne energije, grijanju kućanstava i industrijskih postrojenja, te u industrijskoj proizvodnji. Glavni nedostatak iskorištavanja geotermalne energije je mali broj mjesta na svijetu koja su izuzetno pogodna za eksploataciju.

Energija biomase

Posljednjih godina sve više sazrijeva spoznaja, kako na lokalnom tako i na globalnom planu o dobrobiti dobivanja toplinske energije iz biomase. Između različitih vrsta biomase drvna ima najširu primjenu. Dobro osmišljeni šumski kompleksi predstavljaju održivi izvor energije jer se mogu obnavljati, CO₂ su neutralni i dobra su zamjena za postojeća fosilna goriva. Danas praktički nema tehničkih prepreka koje bi sputavale rast uporabe drveta, posebice kad se znaju prednosti koje ona nosi. Stvaranje pozitivnog okruženja za uporabu drvne biomase nosi sa sobom održivo rješenje za buduće energetske potrebe. Drugim riječima količina drvne mase koja se troši kao gorivo, mora biti kontinuirano nadomještana istom količinom rastuće biomase. Samo u tom slučaju će se sav izgaranjem nastao ugljični dioksid utrošiti na rast nove biomase.

Većina tehnologije obnovljivih izvora energije se na direktni ili indirektni način napaja iz Sunca. Sustav Zemljine atmosfere je uravnotežen tako da je toplinsko zračenje u svemir jednako pristiglo sunčevom zračenju što rezultira određenim energetskim stupnjem unutar Zemljinog atmosferskog sustava što u grubo možemo opisati kao Zemljina klima. Hidrosfera (voda) upije veći udio dolazećeg zračenja. Najviše zračenja se apsorbira pri maloj geografskoj širini u području oko ekvatora, ali se ta energija raspršuje u obliku vjetrova i morskih struja po cijelom planetu. Gibanje valova moglo bi imati važnu ulogu u procesu pretvorbe mehaničke energije između atmosfere i oceana kroz opterećenje uzrokovano vjetrom. Sunčeva energija je također odgovorna za distribuciju padalina, koje su stvarane hidroelektričnim projektima, i za uzgoj biljaka koje su potrebne za proizvodnju biogoriva.

Strujanje obnovljive energije uključuje prirodne fenomene kao što su: sunčeva svjetlost, vjetar, valovi, geotermalna toplina kao što Internacionalna Agencija za Energiju objašnjava:

„Obnovljiva energija je dobivena iz prirodnih procesa koji se konstantno obnavljaju. U svojim različitim oblicima, dobiva se direktno iz sunca ili iz topline stvarane duboko u Zemlji. To još uključuje električnu struju i toplinu dobivenu iz izvora poput sunčeve svjetlosti, vjetra, oceana, hidroenergije, biomase i geotermalne energije te biogoriva i hidrogena dobivenog iz obnovljivih izvora.“

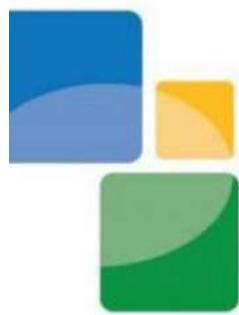
Svaki od ovih izvora ima jedinstvene karakteristike koje utječu na to kako i gdje su korišteni.

Što mora imati svaka veza kako bi potrajala? **Dobru komunikaciju i povezanost.**

Povezali smo Vaš dom, Vaše voljene i posao...
Za Vaše veze koje traju.

ht eronet

Veza koja traje

 Fond za zaštitu okoliša
Federacije BiH

Napravljeno uz pomoć
Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH